

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΩΝΙΤΣΗΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1967
ΑΡ. 68 - ΕΤΟΣ ΣΤ'

KONITSA

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Έκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βύσσης καὶ Καΐρη 2 — ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Έσωτερικοῦ : Δρ. 100 — Κοινοτήτων Δρχ. 150 — Έξωτερικοῦ Δολλάρια 8
Διὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς Κονίτσης δρχ. 75

Διευθυντής : ΑΛΕΞ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ, Αγίας Ζώνης 48 — Αθῆναι
Τυπογραφείου. Κ. Αθανασίου, Αριστεράνους 9 — Περιστέρι

Ανταποκριτής ἐν Κονίτσῃ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Αντιπρ)πο; ἐν Ιωαννίνοις: ΑΡ. ΠΥΡΡΟΣ δικηγόρος, δδὸς Μπότσαρη τηλ. 654
» ἐν Θεσσαλονίκη: Κ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ Ιατρός, δδὸς Ικτίνου 4, τηλ. 78.949

Έμβασματα: ΔΗΜ. ΜΗΛΙΓΚΟΝ, Λεωφ. Αλεξάνδρας 83 (Τομεὺς 702)

Άλληλογραφία : ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΝ Αγίας Ζώνης 48 — Αθῆναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΚΩΝ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ	: Ό Σμόλιγκας χιονισμένος
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ	: Ιερομόναχος Χρύσανθος Λαζανᾶς
ΓΙΑΝ. Λ.	: Παζαριοῦ ἀνατομή
Ν. ΤΣΑΚΑ	: Εύχετήριον
Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ	: Λινοτιάβιστα
ΠΟΠΗΣ ΠΙΕΡΙΟΥ	: Ποιήματα
Γ. ΓΚΟΥΤΟΥ	: Ζωὴ στὸ χωριό
Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας	: Νέα ἀπὸ τὴν πατρίδα

‘Ο Ιερομόναχος Χρύσανδος Λαενᾶς

(έδημοςιεύθη τὸ πρῶτον εἰς Ἡπειρ Ἐετία ἐν ἔτει 1955)

Τοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΓΙΣΙΟΥ, ὑρώς

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπὸ χωρίον Καβάσιλα πρὸς Λουτρὰ Καβασίλλων βατῆς ὁδοῦ, ὑπάρχει Παρεκκλήσιον βυζαντινοῦ ρυθμοῦ μετὰ τρούλλου, τιμώμενον ἐπ’ ὄνοματι τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου, ἀνεγερθὲν τὸ 1804 καὶ ἴστορηθὲν γενικῶς διὰ τοιχογραφιῶν κατὰ τὸ ἔτος 1864 ἐπιμελεῖσθαι τοῦ Ἱερομονάχου Χρυσάνθου Λαενᾶ, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὑπερθύρου ἐσώθεν τοῦ Ναοῦ ἐπιγραφῆς.

Τότε, δὲν μᾶς ἐκίνησε τέσσον τὴν περιέγειαν τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου τούτου Ἱερομονάχου, τὸ ὅποιον δέον νὰ σημειωθῇ ἐδῶ ὅτι διὰ πρώτην φορὰν ὑπέπιπτεν εἰς τὴν ἀντίληψίν μας, ὅσον μᾶς ἐκίνησε τὴν περιέγειαν μία ἐν τῇ βορείῳ πλευρᾷ τοῦ Ναοῦ ὀλόσωμος εἰκὼν τοῦ Ἅγιου Νεομάρτυρος Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτσης τοῦ τελείως ὀγκώστου εἰς ἡμᾶς, οὕσης παταπλεύρως τῆς εἰκόνος τοῦ ἄγίου Χρυσάνθου.

Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ἐκείνης ἐξεκινήσαμεν μὲ τὴν προϋπόθεσιν, ὅχι μόνον νὰ μάθωμεν σχετικῶς περὶ τοῦ ἄγίου τούτου Νεομάρτυρος καὶ νὰ ἰκανοποιήσωμεν τὴν περιέργειάν μας, ἀλλὰ καὶ νὰ γράψωμεν κατόπιν περὶ αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτο μετέβημεν εἰς Κόνιτσαν μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποτάθωμεν εἰς τοὺς δυναμένους νὰ μᾶς δώσουν σχετικὰς περὶ αὐτοῦ πληροφορίας. Καθ’ ὑπόδειξιν δὲ τοῦ τότε γηραιοῦ ἐλληνοδιδασκάλου ἀειμνήστου Νικολάου Παπακώστα, μετέβημεν εἰς τὸν Μητροπόλ. Ναὸν ἀγ. Νικολάου Κονίτσης ὅπου καὶ πάλιν ἀπηντήσαμεν ἐν τῷ δεξιῷ Προσκυνηταρίῳ τρίμορφον εἰκόνα : 1) Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, 2) ἀγ. Χρυσάνθου, καὶ 3) ἀγ. Νεομάρτυρος Ἰωάννου τοῦ ἐκ Κονίτσης φέρουσαν καὶ τὴν ἔξῆς ἐπιγραφήν.

«Δι’ ἐξόδων ἐλαχίστου Ἱερομονάχου Χυσάνθου Λαενᾶ ἐκ Κωμοπόλεως Κονίτζης 1849 Νοεμβρίου 10 κ.τ.π.».

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς ἐπιγραφὰς ποὺ φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ Χρυσάνθου, δηλαδὴ τοῦ Παρεκκλησίου Καβασίλλων καὶ τῆς τριμόρφου εἰκόνος τοῦ Μητροπ. Ναοῦ Κονίτσης ἐν τῷ Προσκυνηταρίῳ, πλῆθος ἄλλων εἰκόνων φερόντων τὸ ὄνομα τοῦ Χρυσάνθου εἶναι διεσπαρμέναι εἰς τὸν αὐτὸν Μητροπ. Ναὸν Κονίτσης, εἰς τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ Παπαδημούλη κελλίον του, καθὼς εἰς τὸ Παλαιοσέλι καὶ ἄλλαχοῦ.

Ἡναγκόσθημεν, τέλος πάντων, νὰ κάμωμεν ἐδῶ τὴν ὡς ἀνωτέρω προεισαγωγὴν ἐκ μόνου τοῦ λόγου ὅτι πολλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Κονίτσης θρησκευτικῆς καὶ λατρευτικῆς φύσεως ζητήματα καὶ χριστιανικῆς πολιτείας τοιαῦτα, εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου τούτου Κληρικοῦ, ὅξιου τῷ ὄντι ἐογάτου τοῦ ἀμπελῶνος Χριστοῦ Χρυσάνθου.

Ἐρευνῶντες ὅθεν διὰ τὸν ἄγιον, τὸ ἔνα κατόπιν τοῦ ἄλλου περιήρχοντο εἰς γνῶσιν μας ὅλα τὰ χριστιανικὰ ἐκεῖνα κατοχώματα, τὰ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὸν Χρυσάνθον, καὶ τὰ ὅποια ἐξύψωσαν καὶ ἐξυψώνουν εἰς τὴν συνείδησιν πάντων τὴν χριστιανικὴν ταύτην φυσιογνωμίαν.

Ἡτο δέδειξαν ‘Ιερομόναχος ὁ ἀειμνήστος Χρύσανθος, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἦτο χριστιανός. Καὶ χριστιανὸς χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ὑποκρισίαν. “Οσον καὶ ἂν ἐπιχειρήσωμεν ἡμεῖς σήμερον νὰ παραστήσωμεν διὰ λόγων τὴν ἐνάρετον καὶ χριστιανικὴν αὐτοῦ πολιτείαν, δὲν θὰ δυνηθῶμεν κατ’ οὐδένα τρόπον νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς λεπτομερείας.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μελετῶν τὴν ἐργασίαν

ταύτην, ἃς ἔχη ὑπ' ὅψιν του νὰ ύπερβάλῃ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τὰ πράγματα. Νὰ τὰ ύπερβάλη διότι τότε καὶ μόνον θὰ δυνηθῆ νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν πραγματικότητα.

..· Ή πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη τοῦ Ἱερομονάχου τούτου ἐπλεόναζε πάντοτε ἐν τῇ καρδίᾳ του καὶ ύπερεξεχείλιζε, διὰ τοῦτο καὶ ἐπεξετείνετο καὶ πέραν τῶν ὁμοθρίσκων του. Ὁρφανὴ παιδία εὔρισκον προστασίαν καὶ ἄσυλον. Πεινασμένοι ἔχόρταινον. Γυμνοὶ ἐνεδύοντο καὶ ἄλλοι ἄλλως παρηγοροῦντο. Καὶ ἐν ὦ τοιούτοτρόπως εἰργάζετο διὰ τοὺς ἄλλους, ὁ ἴδιος δὲν εἶχε ποῦ νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλήν. Ἰδίαιστεγην δὲν εἶχε. Καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἔγκειται ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ ἀνδρός. "Ολοιώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ Ἱερωμένοι φροντίζουν νὰ θησαυρίσουν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ ἀείμνηστος ὅμως Χρύσανθος, οὐδόλως ἔδωσε σημασίαν διὰ τὰ ἐπίγεια καὶ φθαρτά. Ἐπεδίωξε τὰ ἐπουράνια καὶ ἀφθαρτά. Ἐκ μιᾶς τοιαύτης ἀφορμῆς καὶ ὁ ἀδελφός του Πάνος ἔγραφε εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν του μὲ κάποιο παράπονο διὰ τὴν Κοινωνίαν Κονίτσης καὶ τὰ ἔξῆς: «..... λάβε 5 ρεγγίνης πρὸς ἐνθύμησίν μου διὰ νὰ φκιάνης τὸν παράδισον τῆς Κόνιτζας ἀπὸ τὰ πολλὰ ποὺ τοὺς ἐνθιμοῦμε».

Αύτὰ ὅλα, ἀναπητοὶ ἀναγνῶσται, εἶχον ὑπ' ὅψιν μου ὅταν ἐπεχείρησα κατὰ τὸ Σεπτέμβριο του 1940 νὰ συντάξω τὴν περὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας Βελλάς καὶ Κονίτσης ἔργασίαν μου εἰς τὴν ὁποίαν, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἔγραψα περὶ τοῦ ἀείμνηστου Χρυσάνθου καὶ τὰ ἔξῆς:

«..... καὶ πρὶν ἡ παραθέσωμεν κατωτέρω τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἐθεωρήσαμεν καθῆκον νὰ μὴ παραλείψωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ διατυπώσωμεν ἔδω τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀγαθὴν ψυχὴν καὶ νὰ ἔξυμνήσωμεν τὸν ἐνάρετὸν βίον τοῦ μακαρίας τῆς λήξει ἐπὶ πεντηκονταετίαν σχεδὸν ύπηρετήσαντος τὴν Ἑκκλησίαν Κονίτσης Ἱερομονάχου Χρυσάνθου Λαενᾶ, ὅπως τοῦτο ἄλλως τε καὶ ἐκ τῶν παρατίθεμένων ἔγγράφων ἀποδεικνύεται.

Οὕτος, ὡς εἶναι μεμαρτυρημένον καὶ βέβαιον, διὰ τῆς ἐν γένει πολιτείας του, σεμνὸς ἐλεήμων καὶ καλοκάγαθος, ἀνεδεί-

χθη ύπερασπιστὴς τῶν πτωχῶν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος. Συλλέγων καθημερινῶς ἐράνους, εὐηργέτει τοὺς πάντας ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκεύματος. Ἀδιαφορῶν διὰ τὰ περὶ ἑαυτοῦ καὶ μὴ ἔχων οὐδὲ καλύθην τινὰ ἴδιαν, ἐπεμελεῖτο καὶ προϊστατο εἰς πᾶν τὸ χριστιανικὸν καὶ θεάρεστον καὶ κοινωνικῶς ὡφέλιμον. "Οπου καὶ ἀν στρέψη κανεὶς τὸ βλέμμα του, εἰς τὴν Κόνιτσαν, εἰς τὰ Καβάσιλλα, εἰς τὸ Παλαιόσελι καὶ ἄλλαχοῦ, θὰ ἀντικρύσῃ ἔργα ἄτινα τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ Χρυσάνθου ἐγένοντο. Ὡς ἐκ τούτων ὅλων εἶχεν ἀποκτήσει ἔξαιρετικὴν φήμην, ἄκρων ἐμπιστοσύνην τῷ νπροϊσταμένων του, ἀπεριόριστον σεβασμὸν καὶ ἐκτίμησιν τῶν Τουρκικῶν ἐν Κονίτσῃ ἀρχῶν καὶ λοιπῶν κατοίκων, Ὁθωμανῶν, καθὼς καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τυφλὴν ὑπακοὴν τῶν ἐνοριτῶν του.

Δὲν λέγομεν ύπερεβολάς. Τὸ ὁμολογούσιν ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν καὶ ὅσοι εὐηργετήθησαν. Καὶ οἱ λίθοι ἀκόμη ἀν ἥτο δυνατὸν νὰ διμιλήσουν, καὶ αὐτοὶ θὰ ἐβρυτοφώνουν τὴν ἀλήθειαν.

Ἄλλα... ὡς ἔδω. "Άλλος ποέπει νὰ σκιαγραφήσῃ τὸν καλὸν τοῦτον Σαμαρείτην. Ταπεινοὶ ἡμεῖς σήμερον καὶ ὀνάξιοι, τρέμομεν πρὸ τῆς Ἱερᾶς σκιᾶς τοῦ ἀγίου τούτου πρεσβύτου. Διὰ τοῦτο παραιτοῦμεν τὴν γραφῆδα, παραχωροῦμεν τὴν θέσιν εἰς ἄλλους καὶ εὐχόμεθα ὅπως πολὺ ταχέως παρουσιασθῆ ὁ πραγματικὸς βιογράφος αὐτοῦ. Τοιοῦτοι Κληρικοί, δὲν πρέπει νὰ παραμένωσιν ἐν τῇ σκοτίᾳ».

Καὶ ταῦτα μὲν ἔγραφον τότε περὶ αὐτοῦ, ἐξ ἀνυποκρίτου εὐλαβείας καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν μνήμην του κινούμενος. Τώρα ὅμιως ποὺ παρῆλθον τὰ χρόνια ἐκεῖνα καὶ πλησιάζει νὰ λησμονηθῇ οὗτος καὶ νὰ πέσῃ διὰ παντὸς εἰς τὴν λήθην, τώρα ποὺ ἐμεσολάβησαν τὰ δυσμενῆ διὰ τοιαύτας ἐργασίας πολεμικὰ γεγονότα καὶ ἔχαθησαν διὰ παντὸς ὥρισμέναι εὔκαιρίαι, τώρα ἀναλογίζομαι τὸ σφάλμα τὸ ὅποιον διέπραξα προπολεμικῶς (1937 — 1940), ποὺ δὲν συνέταξα τότε τὴν βιογραφίαν του. Τότε βέβαια ἔζων ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἀείμνηστοι γέροντες πρὸ παντὸς τῆς Κονίτσης, Διδάσκαλος Νικόλαος Παπακόστας, Σπυρίδων Δόβας, Χριστόδουλος Παπαδημούλης, Ἀθανάσιος Γουσγούνης

καὶ ἄλλοι οἱ ὅποιοι εἶχον γνωρίσει ἀπὸ τὰ παιδικὰ καὶ νεανικά των χρόνια τὸν Χρύσανθον καὶ συνανεστράφησαν μετ' αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ καὶ εὔεργετήθησαν. 'Ως ἐκ τούτου ἡσαν καὶ εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν καὶ τὴν τελευταίαν περὶ αὐτοῦ λεπτομέρειαν.

'Αλλά, τέλος πάντων, ήμεῖς σήμερον, πρὸ τετελεσμένων γεγονότων εύρισκόμενοι, ἃς δικαιολογηθῶμεν εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν μὲ τὸ γνωμικὸν «κάλλιο ἀργὰ παρὰ ποτέ», καὶ ἃς χαράξωμεν μερικὰς γραμμὰς περὶ τοῦ ἀειμνήστου Χρυσάνθου τοῦ Λαϊνᾶ τοῦ ὅποίου ήμεῖς, ούδε τὸ ὄνομα δὲν εἴμεθα ἄξιοι νὰ προφέρωμεν διὰ τῶν χειλέων μας, ἢν καὶ εἴμεθα 'Ιερεῖς.

Γράφοντες λοιπὸν κατωτέρω τὰ περὶ αὐτοῦ, ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν εἴμεθα ήμεῖς οἱ ἐνδεδειγμένοι διὰ τὰ τοιαῦτα. 'Άλλοι ἔπρεπε νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν βιογραφίαν του. 'Άλλ' ἐπειδὴ εἰς ὅλους ἐκείνους τοὺς προηγουμένους ὑπολογισμοὺς ἡπατήθημεν καὶ ἐπέσαμεν ἔξω, καὶ ἐπειδὴ παρερχομένου τοῦ χρόνου πάντα ἐκεῖνα τὰ ἀφορῶντα τὸν ἐν λόγῳ Χρύσανθον τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου θὰ περιπέσουν εἰς τὴν λήθην καὶ παντάπασι θὰ λησμονηθοῦν, διὰ τοῦτο καὶ ἀναλαμβάνομεν διὰ τῆς χαράξεως τῶν γραμμῶν αὐτῶν, ἔστω καὶ ἀργά, νὰ διασώσωμεν ἐκ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ὅλα τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα ὅσα μέχρι τῆς σήμερον ἐναπέμειναν καὶ νὰ φέρωμεν ταῦτα εἰς δημοσιότητα.

Τὴν περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Χρυσάνθου ἐργασίαν ταύτην τὴν ἐστηρίξαμεν 1) εἰς ἐκκλησιαστικά τινα ἔγγραφα καὶ ἐπιγραφὰς ἐπὶ Ναῶν καὶ εἰκόνων, 2) εἰς τὴν ἰδιωτικὴν συγγενικὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀλληλογραφίαν τοῦ Χρυσάνθου, 3) εἰς τὰς πληροφορίας τὰς ὅποιας ἔχομεν ἐκ στόματος τοῦ μὴ ἐπιζώντος σήμερον ἀειμνήστου γέροντος 'Ιωάννου Μπούνα (Γκαλμπατσιάρη), καὶ 4) εἰς τὰς ἐκ παραδόσεως πληροφορίας τῶν ἐπιζόντων σήμερον ἀξιοπίστων καὶ εὐüπολήπτων, γερόντων Κονίτης Βασιλείου Κούσιου, Χαραλ. Παπανίκου, Χρήστου Πατέρα, 'Αλεξίου Φλώρου, τῶν κυριῶν 'Ελένης Γιαπαδημούλη, Βασιλικῆς Πατέρα, Αἰκατερίνης Μπιλη καὶ ἄλλων, οἵτινες ἔγνωρισαν κατὰ τὰ

παιδικά των χρόνια τὸν ἀειμνηστὸν Χρύσανθον.

'Αποβλέποντες δὲ πάντοτε εἰς τὸ σύντομον — κατὰ τὸ δυνατὸν — τῆς ἐργασίας ταύτης, ποιούμεθα εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τὴν ἀρχὴν τῆς βιογραφίας αὐτοῦ καὶ γράφοντες, ἔξιστοροῦμεν μὲ τὰς μικρὰς καὶ ἀσθενεῖς ήμῶν δυνάμεις, ὅλα τὰ περὶ αὐτοῦ ὡς ἀκολούθως ἐμφαίνεται.

**

'Ο ἀειμνηστὸς οὗτος καὶ καλλιφωνότατος 'Ιερομόναχος Χρύσανθος ὁ Λαϊνᾶς, ὁ κατὰ κόσμον Χριστόδουλος, κατὰ τὰς ἐνδείξεις καὶ πληροφορίας, τὰς ὅποιας ὑπ' ὄψιν μας ἔχομεν, κατήγετο ἀπὸ τὴν 'Αρταν.

'Ο πατὴρ αὐτοῦ τὸ ὄνομα Δημήτριος, εἶχεν ἐγκατασταθῆ ὥρον εἰς Κόνιτσαν πολὺ πρὸ τοῦ 1830, ὅπου κατεσκεύαζε καὶ ἐπώλει διάφορα πήλινα ὄγγεια καὶ λαγήνια, ἐξ οὗ — ὑποθέτω — καὶ τὸ ἐπώνυμον Λαϊνᾶς.

'Ο τόπος καὶ τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Χρυσάνθου μᾶς εἶναι ἄδηλα. Λαμβάνοντες ὅμως ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1936 ἔχειροτονήθη 'Ιερομόναχος ἔχων, σύμφωνα μὲ τοὺς 'Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας, τὴν ἡλικίαν τῶν 30 ἔτῶν, καὶ ὅτι τὸ ἔτος 1886 εύρισκετο ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἕτοι 80 καὶ πλέον ἔτῶν, δυνάμεθα νὰ ἀναβιβάσωμεν τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως του κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τῶν ἔτῶν 1800 — 1810.

Αἱ γραμματικαὶ γνώσεις αὐτοῦ δὲν μᾶς εἶναι γνωσταί, διὰ τοῦτο καὶ σιωπῶμεν, ἀφήνοντες τὸ ζήτημα αὐτὸ εἰς ἄλλους νὰ κρίνωσιν καὶ νὰ ἀποφανθῶσιν περὶ αὐτῶν. Μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς χειροτονίας του, φαίνεται ὅτι μετήρχετο καὶ οὗτος τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρός του, ὁμοῦ Ἱσως μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Τασιούλα καὶ Πάνου, οἱ ὅποιοι ἀργότερον τὸ 1838 ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰς Θήβας.

Φαίνεται ὅτι ὁ Χρύσανθος πολὺ ἐνωρὶς ἔμεινεν ὄρφανός, καὶ ὡς μεγαλύτερος αὐτός, ἀνέλαβε καὶ τὴν προστασίαν τῶν ἀδελφῶν του, ὑπανδρεύσας συνάμα καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφάς του Βασιλικὴν Δ. Καζάζη εἰς 'Ιωάννινα, Ρίναν Δράκου, ἥτις ἥτο καὶ αὐτὴ εἰς τὰς Θήβας καὶ τὴν 'Αγγελικὴν

τὸ 1844 εἰς Στρατσάνην εἰς τοὺς ἰσχύοντας τότε Πρωτοπαπαδαίους, καὶ ἡ ὅποια δὲν εὔτύχησε νὰ ἐπιζήσῃ. Ἀπεβίωσεν ἐντὸς τοῦ ἔτους. Ἱερομόναχος ἔχειροτονήθη περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1836, ώς καὶ ἐκ μιᾶς εὐχετηρίου ἐπιστολῆς τῆς 20 Ἰουνίου ἐκ Τσαραπλανῶν (νῦν Βασιλικοῦ) μὲ ύπογραφὴν «Ταπεινὸς καὶ ἀνάξιος τοῦ ἱεροῦ ἐπαγγέλματος Βασίλειος ἐκ τοῦ μονηδρίου Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένη». Οὗτος πολὺ συντόμως προεχειρίσθη καὶ εἰς πνευματικόν, διότι τὸ 1837 εὐρίσκομεν τοῦτον εἰς Παλαιοσέλι διατασσόμενον ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκέλου Παρθενίου νὰ ἔξιμολογήσῃ τοὺς ἐκεῖ χριστιανούς. Τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1837, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ιθυνόντων τὰ κοινὰ ἄνω Κονίτσης, διακανονίζεται συγκαταβατικῶς τὸ ζήτημα τῶν φόρων τοὺς ὅποιους ἔπρεπε νὰ καταβάλῃ ὁ Χρύσανθος.

Τὸ 1838, καθὼς εἶναι ἀποδεδειγμένον καὶ βέβαιον παρευρέθη οὗτος εἰς Ἰωαννίνα καὶ ἥτο αὐτόπτης μάρτυς τοῦ δι' ἀγχόνης μαρτυρίου τοῦ ἄγ. Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, παραστὰς καὶ εἰς τὴν ταφὴν αὐτοῦ. Τὸ μαρτύριον αὐτὸ τοῦ Ἅγίου καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα σημεῖα, τοῦ ἐνέπνευσαν τὴν εὐλάβειαν καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸν Ἅγιον καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὸ σημεῖον νὰ πρᾶξῃ τὸ πᾶν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι τὸ ὅτι ἔπειτα ἀπὸ 13 ἡμέρας τοῦ μαρτυρίου του ἥτοι τὴν 30ην Ἰανουαρίου 1838, ἀφιέρωσε μίαν εἰκόνα τοῦ Ἅγίου εἰς Ἰωαννίνα, ώς καὶ ἐτέραν τοιαύτην εὐρισκομένην εἰς τὸ ἐν Κονίτσῃ κελλίον του. Ἔκτοτε δὲ κατ' ἔτος ἔώρταζε πανηγυρικῶς τὴν ἡμέραν αὐτὴν καθ' ἥν ἐμαρτύρησεν ὁ Ἅγιος, ἐν τῷ ἐν Κονίτσῃ κελλίῳ του τὸ ὅποιον εἶχε μεταβάλει σχεδὸν εἰς Παρεκκλήσιον.

Τὸ 1840, μετὰ τὸν Πρωτοσύγκελον Παρθένιον, διορίζεται Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς Ἰωαννικίου. Τὸ 1854, διατάσσεται ὑπὸ τοῦ Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς Ἰωαννικίου νὰ μεταβῇ εἰς Παλαιοπωγῶνι καὶ συναντήσῃ τὸν ἐκεῖ περιοδεύοντα Ἐπίσκοπον Ἀπολλωνιάδος Χοιστόφορον, καὶ νὰ περιέλθῃ μετ' αὐτοῦ ὅλον τὸ

δοῦρι τῆς Ἐπαρχίας Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς, καὶ ὅτι αὐτὸ δηλαδὴ ὁ Χρύσανθος νὰ βαστᾶ τὴν σακκούλα καὶ τὸ κατάστιχον τῶν ἀρχιερατικῶν δικαιωμάτων. Τὸν Νοέμβριον τοῦ ἴδιου ἔτους, μετρὰ εἰς τὸν Ξανθουπόλεως Καισσάριον γρόσια 1301, προερχόμενα ἐξ ἀρχιερατικῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς Ἰωαννικίου. Ἐπίσης τὴν 23ην Δεκεμβρίου τοῦ ἴδιου ἔτους, κατόπιν ἐπιστολῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τοῦ πρώην Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς Ἰωαννικίου, μετρὰ εἰς τὸν Παναγιώτην Ἀραβαντινὸν γρόσια 12.000, προερχόμενα καὶ αὐτὰ ἐξ ἀρχιερατικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ. Τὸ 1856, διορίζεται ἐκ νέου ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων καὶ Βελλᾶς Παρθενίου.

Κατὰ χρονικὰ διαστήματα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1859 μέχρι τοῦ 1861 λαμβάνει ἐκ Θηβῶν ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ του Πάνου 13 ἐν ὅλῳ ἀντιμήνσιᾳ καὶ διάφορα χρηματικὰ ποσὰ διὰ χειρὸς α) Ἀθανασίου Ζώη Ἰωαννίτου, β) Ἀναγνώστου Μευγεσδινοῦ (Παλαιόπυργος Πωγωνίου), γ) Γεωργίου Παπαϊωάννου ἐκ Σωποτσελίου (Ζαγορίου) καὶ δ) Χρήστου Ἰωάν. Παπίγκη ἐκ Βησσάνης (Πωγωνίου). Τὸ 1865, 67 καὶ 69 ἀποστέλλεται παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Γερμανοῦ μὲ συστηματικὰ γράμματα δι' ἔξιμολόγησιν τῶν Χριστιανῶν διαφόρων χωρίων τῆς Ἐπαρχίας. Τὸ 1865, λόγῳ θανάτου τοῦ μικροτέρου ἀδελφοῦ του Πάνου εἰς τὰς Θήβας, λαμβάνει κατ' ἐπανάληψιν ἐπιστολὰς ἐκ μέρους τῶν ἐκεῖ συγγενῶν του δι' ὃν προετρέπετο οὗτος νὰ μεταβῇ εἰς Θήβας ώς ὁ πρῶτος τῶν κληρονόμων τοῦ πάντη ἀκλήρου ἀδελφοῦ του Πάνου. Εἰς δύο ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς γράφει καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Θηβῶν καὶ Λειβαδείας Δοσίθεος προτρέπων αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς Θήβας.

Τὸ 1869 λαμβάνει ἐκ Πατρῶν ἐκ μέρους τοῦ ἀνεψιοῦ του Βασιλείου Χρυσανθοπούλου ἐπιστολὴν μὲ τὰ ἔξῆς εἰς ἐν σημεῖον χαρακτηριστικὰ «Θέλων δὲ καὶ σήμερον νὰ δείξω πρὸς ὑμᾶς τὴν πρὸς ὑμᾶς ὄφειλομένην εὐγνωμοσύνην. Σᾶς στέλλω διὰ τοῦ κ. Κων/νου Φλώρου μίαν λί-

ραν Γαλλικήν δραχμαὶ 22 καὶ 70 ἑκατοστά, μικρότατον τῶν ὅσων ὀφείλω πρὸς ὑμᾶς λόγῳ εὐγνωμοσύνης κλπ.».

Τὸν ἀνεψιόν του Βασίλειον Χρυσανθόπουλον (Καζάζην) υἱὸν τῆς προαποθανούσης ἀδελφῆς αὐτοῦ Βασιλικῆς, ὁ Χρύσανθος, καθὼς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ μιᾶς πλήρους παραπόνων ἐπιστολῆς τοῦ ἀδελφοῦ του Πάνου κατὰ τὸ 1860 ἔφρόντισε ἐξ ἴδιων του διὰ τὴν ἀρτίαν σπουδὴν καὶ μόρφωσιν αὐτοῦ.

Κατὰ Μάϊον τοῦ 1884, λαμβάνει ἑτέραν ἐπιστολὴν ἐκ Πατρῶν ἐκ μέρους τοῦ ἰδίου ἀνεψιοῦ του Βασιλείου Χρυσανθόπουλου ὡς καὶ δραχμὰς 25. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ὁ Χρύσανθος ὑπέφερε. Ὅτος ἀσθενὴς καὶ ἔθασανίζετο. Καὶ ἔκτὸς τῆς ἀσθενείας κατεπιέζετο καὶ ἐξ ἐλλείψεως χρημάτων. Διὰ τοῦτο ἔσπευδον οἱ ὑπ' αὐτοῦ εὔεργετηθέντες ἄλλοι μὲν νὰ τὸν συνδράμουν διὰ χρημάτων, ἄλλοι δὲ νὰ περιθάλψωσιν αὐτὸν. Εὐχαριστῷ, γράφει ὁ Χρυσανθόπουλος, τὸν ἀδελφόν μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ κ. Ἰωάννην Π. Φλώρον ὡς καὶ τὴν εὐγενῆ λοιπὴν οἰκογένειάν του διὰ τὰς πρὸς ὑμᾶς φιλοφρονήσεις των καὶ συγγενικάς περιποιήσεις, ἃς καθ' ἐκάστην ἐπιδαιφιλεύουσιν ὑμῖν. Ἐπίσης δὲ καὶ πᾶσαν ἄλλην εὐγενῆ ψυχήν, ἥτις χορηγεῖ χεῖρα ἀρωγὸν ὑμῖν καὶ συνθλίβεται ἐπὶ τῇ ἀσθενείᾳ ὑμῶν.

Ἐπίσης ἐκ Τσαραπλανῶν τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ὁ ψυχογυιὸς αὐτοῦ Παπᾶ Ἀθανάσιος γράφει «νὰ λάβετε ἀπὸ τὸν Οἰκονόμον Παπᾶ Κώσταν γρόσια 60 καὶ πάλιν εἶμαι ὑπεύθυνος, ἄλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω ὅπου εἶσθε μακριὰ καὶ λυποῦμαι». Ἐκ μιᾶς δὲ ἄλλης ἐπιστολῆς ἐκ μέρους τῆς Ἐλένης Νεομάρτυρος Γεωργίου, ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Χρύσανθος εύρισκετο ἐν τῇ ζωῇ κατὰ τὸ ἔτος 1886. Αὕταί, τέλος πάντων, εἶναι αἱ γραπταὶ περὶ αὐτοῦ ὄμολογίαι τὰς ὅποιας ἔχομεν εἰς χεῖρας μας. Τώρα, ἃς παραχωρήσωμεν καὶ ὀλίγον τὴν θέσιν καὶ ἃς δώσωμεν τὸν λόγον καὶ εἰς τὴν παράδοσιν, νὰ ὀμιλήσῃ καὶ αὐτὴ διὰ τὸν ἀείμνηστον τοῦτον Ἱερομόναχον.

Ο Χρύσανθος οὗτος ὁ τοῦ χρυσοῦ ἄνθους ὁ συνώνυμος, ὡς εἶναι ἀποδεδειγμένον καὶ βέβαιον, ἰδίαν στέγην δὲν εἶχε. Ἀλλ' οὔτε καὶ ἔδειξε ποτὲ τοιοῦτον ἐνδια-

φέρον. Μόνον κατὰ τὸ 1860 ὡς ἔξαγεται ἐκ μιᾶς ἐπιστολῆς ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ του Πάνου ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ χρήματα διὰ νὰ ἀγοράσῃ σπίτι στὴν Κόνιτσα, ἀλλὰ δὲν κατέληξεν εἰς τίποτε.

Κατ' ἀρχὰς ἐκάθητο εἰς οἴκημά τι ἀνήκον εἰς Ὁθωμανὸν Σέχην τοῦ ὅποιου τὸ ὄνομα δὲν διεσώθη μέχρι τῆς σήμερον. Οὗτος ἥτο πατὴρ τοῦ γνωστοῦ ἐν Κονίτσῃ Δερβίσῃ Καμήλ καὶ ἡ οἰκία του ἥτο ὀλίγον πέραν τοῦ Δημαρχείου ἐκεῖ ὅπου σήμερον κατοικεῖ ἡ οἰκογένεια Βασιλ. Γιούσιου. Ἐντὸς δὲ τῆς αὐλῆς ὑπῆρχε καὶ Τεκὲς ἀκριβῶς ἐκεῖ ποὺ στεγάζεται σήμερον τὸ Τταχυδρομεῖον Κονίτσης μὲ ἔξαρτημά τι — ἵσως Μαυσωλεῖον — σωζόμενον μέχρι τοῦ 1950, κατεδαφισθὲν δὲ κατὰ τὴν διάνοιξιν τῆς δημοσίας ὁδοῦ.

Ο Ὁθωμανὸς οὗτος, τρέφων ἀνυπόκριτον σεβασμὸν πρὸς τὸν Ἱερομόναχον τοῦτον, τοῦ παρεχώρησε οἰκείᾳ θελήσει καὶ προαιρέσει τὸ ἐντὸς τῆς αὐλῆς του ἰδιαίτερον οἴκημα τὸ ὅποιον ὁ Χρύσανθος σὺν τοῖς ἄλλοις, τὸ ἐστόλισε καὶ μέ εἰκόνας. Τοῦτο οὐδόλως ἐπηρέασε τὸν καλοκάγαθον Ὁθωμανόν, ἵνα ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης τὸν ἐκδιώξῃ ἐκεῖθεν.

Εύρεθη ὅμως εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράξῃ τοῦτο ἐκ τοῦ ἀκολούθου γεγονότος: Ὁ Γιάννης Ζώης ἥταν γείτονας μὲ τὸν Ὁθωμανό, καὶ ὅταν ἥθελησε νὰ φιάσῃ τὸ σπίτι του, ἀφησε παραθύρια ποὺ ἔβλεπαν στὴν αὐλὴ τοῦ Ὁθωμανοῦ. Ὁ Ὁθωμανὸς παραπονέθηκε, προβάλλων τὴν ἀφορμὴν ὅτι θὰ βλέπουν οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὰ παράθυρα τὰ πρόσωπα τῶν Γυναικῶν ποὺ ἔνα τέτοιο πρᾶγμα ἥτο ἀπηγορευμένο εἰς τὰς Ὁθωμανίδας (χανούμισες). "Ἐνας δὲ ἐξ αὐτῶν, εἶπε εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον. Δὲν ἔχεις δίκαιο νὰ παραπονήσαι γιὰ τὰ παραθύρια, ἀφοῦ σὺ ὁ ἴδιος ἔχεις στὴν αὐλή σου τὸν Καλόγηρο μὲ ὀλόκληρη Ἑκκλησίᾳ μὲ Σταυροὺς καὶ μὲ εἰκόνες. Αὔτοιοιπὸν ἔγινε ἡ αἰτία νὰ συστήσῃ ὁ Ὁθωμανὸς εἰς τὸν Χρύσανθον νὰ εῦρῃ ἄλλο οἴκημα καὶ νὰ φύγῃ ἀπὸ ἐκεῖ. Τοῦτο μὲ συντριβὴν καρδίας τὸ ἐπραξε ὁ Ὁθωμανὸς ἐκεῖνος καὶ βαρέως κατόπιν τὸ τοιοῦτον ἔφερε.

Ἄπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Χρύσανθος εἰς μίαν τοιαύτην στενόχωρον θέσιν εύρε-

θείς, ἐπῆρε τὸν δρόμον τὸν ἀνήφορον πρὸς τοῦ Φλώρου τὸ σπίτι, ποὺ ἦτα νκαὶ αὐτὸς γείτονας μὲ τὸν Ὀθωμανὸν καὶ στὸ δρόμο ποὺ ἀνηφοροῦσε τυχαίως εύρηκε τὴν γραίαν μητέρα τοῦ Γιαννάκη Φλώρου καὶ τίποτε ἄλλο δὲν τῆς εἶπε παρὰ μόνον, «τί θὰ μὲ κάνετε τώρα κυρὰ Σάννα καὶ μένα καὶ τὰ κονίσματά μου, ἀπ' ἐκεῖ μὲ διώχνουν». Χωρὶς καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀντίρρησιν ἡ γραία Σάννα μετὰ τοῦ συζύγου της Παναγιώτου, ἀμέσως παρεχώρησαν εἰς τὸν Χρύσανθον τὸ ἐν τῇ αὐλῇ των ἀνώγειον καὶ εύρυχωρον δωμάτιον εἰς δύο τότε διηρημένον τὸ ὅποιον ὁ Χρύσανθος κατέστησεκελλίον του, ὅπου καὶ ἔμεινεν ἐφ' ὅρου ζωῆς.

‘Ο Χρύσανθος καθ' ὅλην τὴν ‘Ιερατικήν του σταδιοδρομίαν διαφοροτρόπως ἔξεδήλωσε τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν πλησίον καὶ διαφοροτρόπως ἀπέδειξε διὰ ἀξιομήτων παραδειγμάτων τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ προαίρεσιν διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν πτωχῶν καὶ ἀναξιοπαθούντων. Συνέλεγε καθημερινῶς ἐράνους καὶ διέθετε αὐτοὺς αὐθημερὸν καὶ οὐδέποτε ἐκράτησε τὸ συλλεγὲν ποσὸν ἥ μέρος αὐτοῦ διὰ νὰ τὸ διαθέσῃ τὴν ἐπομένην. ‘Ο κατὰ τὸ 1954 ἡλικίας 80 ἔτῶν γέρων Βασίλειος Κούσιος μοῦ διηγεῖται καὶ τὸ ἔξῆς: «”Ημουν μικρὸ παιδὶ καὶ πολλὲς φορὲς ἔκαμνα ὑπηρεσία στὸ χάνι. Μιὰ μέρα ποὺ ἔλειπε ὁ πατέρας μου, ἥρθε ὁ Χρύσανθος κι' ἄρχισε νὰ παίρνη ψωμιὰ καὶ νὰ τὰ βάνη κάτω ἀπὸ τὸ ράσο. ’Εγὼ τοῦ ἀντιστάθηκα, ἀλλ' αὐτὸς τὰ ψωμιὰ τὰ πήρε. Εἶπα κατόπιν στὸν πατέρα μου τὸ γεγονός. ‘Ο πατέρας μου χαμογέλασε καὶ μοῦ εἶπε: ὅτα νέρχεται ὁ Χρύσανθος, παιδί, νὰ τὸν ἀφήνης νὰ παίρνῃ ὅσα ψωμιὰ θέλει». ’Επίσης ἥ παράδοσις διέσωσε καὶ τὸ ἔξῆς: “Οταν γένονταν ἥ Στρατῶνα, εἶχε ἔρθει ἔνας ἀνώτερος Τούρκος ὑπάλληλος καὶ κάθουνταν μαζὶ μὲ τὸν Καϊμακάμη ‘Αχμέτ ‘Εφέντη ἥπ' ἔξω ἀπὸ τοῦ Φλώρου τὰ μαγαζιὰ στὴ λίπα καὶ κουβέντιαζαν. Σὲ λίγο πηγαίνει ὁ Χρύσανθος καὶ τοὺς χαιρετάει καὶ λέει τοῦ Καϊμακάμη. Καϊμακάμη ἐφέντη σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης δυὸ λίρες. ‘Ο Καϊμακάμης δὲν τοῦ ἀρνήθηκε, ἀλλὰ τοῦ εἶπε δὲν ἔχω τώρα μαζί μου καὶ ἀργότερα νὰ στὲς δώσω. ‘Ο Χρύσανθος

εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐπρότεινε ἐπείγουσαν τὴν ἀνάγκην. ‘Ο ἀνώτερος Τούρκος ὑπάλληλος, ὁ ὅποιος ἤκουε τὴν συζήτησιν, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζε τὴν ‘Ελληνικήν, ρώτησε τὸν Καϊμακάμη ποῖος εἶναι αὐτός, καὶ τί ζητάει. ‘Ο Καϊμακάμης τοῦ λέγει. Πασσᾶ μου, ἐτοῦτος ὁ Καλόερος, εἶναι ἔνας τέτοιος πάντιος ἀνθρωπος ποὺ μαζεύει καὶ ἐράνους καὶ μοιράζει στοὺς φτωχοὺς χωρὶς νὰ κάμη ἔξαίρεσι σὲ κανέναν οὔτε σὲ Τούρκο οὔτε σὲ ‘Εβραίο. Καὶ τώρα μοῦ ζητάει δυὸ λίρες, ἀλλὰ δὲν ἔχω μαζί μου γιὰ νὰ τὲς δώσω. ”Αμα ἄκουσε ἔτσι ὁ Πασσᾶς, βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη του δυὸ λίρες καὶ τὲς δίνει τοῦ Χρύσανθου. ‘Ο Χρύσανθος ἐπῆρε τὲς δυὸ λίρες, τοὺς εὐχαρίστησε, ἔχαιρέτησε καὶ ἔφυγε. Τὴν ἴδια στιγμὴ πῆγε καὶ ἀγόρασε τρία γαϊδουράκια καὶ τᾶδωσε σὲ τρία φτωχὰ παιδιά Τουρκόπουλα ποὺ πήγαιναν καὶ ἔκοβαν ξύλα καὶ τά ’φερναν φορτωμένα στὴ ράχι τους νὰ τὰ πουλήσουν καὶ νὰ πάρουν ψωμί. Τὴν παράδοσιν αὐτὴν ὅλοι γενικῶς τὴν γνωρίζουν ὅπως ἀκριβῶς τὴν περιεγράψαμεν, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ μὲν ἀναβιβάζουν τὸ χρηματικὸν ποσόν, οἱ δὲ τὸ καταβιβάζουν εἰς ὀλιγώτερα. ’Επίσης πολλὲς πλούσιες οικογένειες γνωρίζουσαι ὅτι ὁ Χρύσανθος φιλοξενεῖ πάντοτε καὶ διατρέφει πτωχούς, προετοίμαζαν φαγητὸν καὶ μὲ ἀνάλογον ψωμὶ τὰ ἐπήγαιναν στὸ κελλὶ τοῦ Χρυσάνθου καὶ τὰ ἔθετον μέσα στὲς καρσέλιες ποὺ εἶχε ἐπίτηδες γι' αὐτὴν τὴ δουλειά. ”Ολα αὐτὰ ὁ Χρύσανθος τὰ ἐμοίραζε καταλλήλως ἄλλα μὲν αὐτοπροσώπως, ἄλλα διὰ τῶν προστατευομένων του ἐν πάσῃ δυνατῇ ἔχεμυθεία.

Καὶ δὲν εἶναι μόνον αὐτὰ τὰ ὅποια ἔκαμεν ὁ Χρύσανθος. Ούτος κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα ἔλαβε ὑπὸ τὴν προστασίαν του τοὺς μικροὺς ὄρφανοὺς Δημήτριον Λέτσιον καὶ κατόπιν τοὺς ἀδελφοὺς Πέτρον καὶ ’Ιωάννην Μπούνα (Γκαλμπατσιάρη) τοὺς ὅποιους καὶ ἐπροστάτευε μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεώς των. Μάλιστα δὲ διὰ τὸν ’Ιωάννην ἐλθόντα εἰς ἡλικίαν 14 ἔτῶν ἐμερίμνησε κατόπιν καὶ διὰ τὴν ἐκμάθησιν ὑπ' αὐτοῦ τῆς τέχνης τοῦ ὑποδηματοποιοῦ. Καὶ ὅχι μόνον οὗτοι ἐπροστατεύθησαν ὑπὸ τοῦ Χρυσάνθου, ἀλ-

Παζαριοῦ ἀνατομὴ

Τοῦ κ. ΓΙΑΝ. Λ.

Γ'

Γιὰ μᾶς, ἡ μικρή μας Πολιτεία, εἰν' ὁ χῶρος τῆς Καθοδηγητικῆς Ἀγάπης.

Κι' αὐτὸς εἰν' τὸ Πᾶν.

Κι' ἡ παρουσία του εἶναι βασικὴ καὶ καίρια, στὴν προσωπική μας ὑπόσταση, ἔτσι ὥστε ὁ ἀνελέητος χρόνος νὰ περνάῃ ἀδιαφόρητα. Κι' ὁ χῶρος, αὐτὸς ζῇ κάθε στιγμή, μ' ἐνσάρκωση ψυχῆς, τὴν μοναδικὴν κι' ἀνεπανάληπτην μοῖραν του.

Καὶ μεταμορφώνεται σὲ Πᾶσα Γῆ.

«Ἡ πολιτεία εἶναι μιὰ ὑπαρξη ποιητικὴ

Εἶναι τὸ ἔπος. Εἶναι τὸ δράμα. Εἶναι ὁ
(λυρισμός).

Κάθε στοιχεῖο τοῦ χώρου τούτου, στὴν διαχρονικὴ διαμόρφωσή του, ἀπόχτησε τὸ δικό του ιστορικὸ βάθος, μέσα στὸ ὅποιο κινήθη-

καν, αἱώνες τώρα, χιλιάδες ἄνθρωποι — ἄνθρωποι, ποὺ ἀναπαράχτηκαν ἀπὸ τὴ φύση, ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τοὺς ὅρους τῆς κάθε ιστορικῆς στιγμῆς καὶ προσαρμόστηκαν μὲ τὸν καιρὸν ἔτσι ὥστε νὰ πραγματώσουν τὸν ἑαυτό τους, στὴν χωρική τους ἐνταξη. Πίσω ἀπὸ τὴ συγκεκριμένη ἐπικαιρική δραστηριότητα τῶν ἀνθρώπων — τὴ συνειδητὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων — δούλεψε νομοτελειακὰ τὸ δυναστικὸ ὑπουργείδητο στοιχεῖο τῆς κοινωνίας, ποὺ διαμόρφωσε τὸ διαχρονικὸ ἐγὼ τοῦ τόπου. Τὸν πολιτισμό του. "Ἐναν πολιτισμὸ σκληροῦ - ατεγκτου ἐπιβιωτικοῦ χαρακτῆρα, μ' ἔντονο τὸ πνεῦμα τῆς μικρῆς κοινότητας. Τὸν πολιτισμό, ποὺ ἀπαρνιούμαστε σήμερα ἐμεῖς, ιστορικὰ ἀδικαιολόγητοι, στ' ὅνομα τοῦ Ἀναμενόμε-

λὰ καὶ ἄλλοι ἀκόμη, τῶν ὅποιων ἡμεῖς τὰ ὄνόματα δὲν ἔφροντίσαμεν τότε νὰ κρατήσωμεν, ὅπότε ἐπέζων οἱ γεροντότεροι. "Ἐνας ἐκ τούτων, πιστεύω, θὰ εἶναι καὶ ὁ ὑπογραφόμενος ὡς ψυχοῦιός του Παπᾶ Ἀθανάσιος ἐφημέριος Τσαραπλανῶν (νῦν Βασιλικοῦ) ὡς ἐν τῷ πρὸς τὸν Χρύσανθον ἐπιστολῇ αὐτοῦ κατὰ Μάϊον τοῦ 1884 ἐμφαίνεται, διότι ἄλλως δὲν ἔξηγεῖται ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ ὡς ψυχοῦιός.

Εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι ὁ Χρύσανθος ἔλαβε κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του Πάνον καὶ 13 ἐν ὅλῳ ἀντιμήνσια. Ποῖος λοιπὸν ὁ λόγος τῶν τόσων ἀντιμηνσίων; Ἀπλούστατα, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται: 'Ως ἄλλος "Ἄγιος Κοσμᾶς μὲ τὲς Κολυμβῆθρες, οὕτω καὶ ὁ Χρύσανθος ἐμοίραζε καὶ αὐτὸς δωρεὰν ἀντιμήνσια, μικρὰ ξύλινα ἀρτοφόρια καὶ ξυλίνους Σταυροὺς στὰ μικρὰ χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας ποὺ οὔτε τὰς δυνάμεις εἶχον, οὔτε καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὰ μέσα διὰ νὰ προμηθευθοῦν μόνα των.

Εἰς μίαν δὲ ἀπὸ τές εὖ τῷ κελλίῳ καρ-

σέλες του, τὴν ὅποιαν βεβιασμένως πως κατὰ τὸ 1939 μετὰ τοῦ ἀείμνηστου Χριστοδούλου Παπαδημούλη, ἐρευνήσαμεν, εύρεθησαν καὶ εύρισκονται καὶ σήμερον ἀκόμη ἀντιμήνσια, καλύμματα, ἀρτοφόρια, ξύλινοι Σταυροί, ἄγια Λείψανα, κλπ. Μία δὲ ἀντιπραβολὴ τοῦ Ἀρτοφορίου τῆς Ἐκκλησίας Καβασίλλων, Δερβενίου καὶ ἄλλων μετὰ τῶν ἐν τῷ κελλίῳ Χρυσάνθου τοιούτων, μᾶς λύει κάθε ἀπορίαν.

Αὐτὰ καὶ ἄλλα παρόμοια εἰργάζετο καὶ ἐποίει ὁ ἀείμνηστος οὗτος Ἰερομόναχος. Καὶ ἐν ἐνὶ Λόγω ὀλόκληρος ἡ ζωὴ τοῦ Χρυσάνθου ἦτο ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ ἀγάπη, εὐεργεσία καὶ ἡ κατὰ Θεὸν πολιτεία. Δὲν ἀπέβλεπε, ούδε καὶ ἐζήτει τὰ ἑαυτοῦ, παρὰ μόνον τὸ τοῦ ἑτέρου. Τὸ γεγονὸς καὶ μόνον ὅτι δὲν εἶχεν ἴδιαν στέγην, αὐτὸς καὶ μόνον εἶναι ἀρκετὸν νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν ἄνδρα, αὐτὸς καὶ μόνον εἶναι τὸ καλύτερον δι' αὐτὸν ἐγκώμιον, αὐτὸς καὶ μόνον εἶναι ὁ ἀμαράντινος αὐτοῦ στέφανος. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, φίλοι ἀναγνῶσται, περαίνομεν τὴν παρούσαν.

vou Μάγου ἀπ' τὴ χώρα τοῦ Νέου Θαύματος.

‘Η πεῖρα δῆμως τῆς σύγχρονης Βασιλωνίας, λέει πώς μὲ τὸν καιρό, τὰ σύνεργα τοῦ ἀναμενόμενου Μάγου, γιγάντωσαν, ἐκεὶ ποὺ στάθηκε καὶ ξεπέρασαν τοὺς ἀνθρώπους σὲ διάσταση καὶ πολλαπλότητα. ’Απειθάρχητες δυνάμεις, φούντωσαν, κι’ ἀσκοῦν τὴ δική τους κυριαρχία, μιὰ κυριαρχία ὅλοκληρωτισμοῦ, ποὺ ἀναστέλλει — συνθλίβει τὴν ἰκανότητα τοῦ «ἐντεταγμένου» ἀνθρώπου, νὰ πορευτῇ παραπέρα σωστά, τὴν πλατειὰ λεωφόρο, στὴ γιομάτῃ σύγχυση ἀναζήτησῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὶς βαθύτερες δυνατότητές του.

‘Ο χῶρος τῆς Καθοδηγητικῆς Ἀγάπης, ἡ Πολιτεία μας, κινδυνεύει νὰ κατασπαραχθῇ. Νὰ γίνη κι’ αὐτὸς χῶρος τῆς καιομένης βάτου, χῶρος χαοτικὸς κι’ ἀλλοπρόσαλλος. Τ’ ἀφηνιασμένο ἄλογο, ναρκισσευμένο κι’ ἔξολωθρεφτικὸ σύμβολο τοῦ χωρὶς ἴδεολογία πολιτισμοῦ τῆς μηχανῆς, χλιμιντρίζει κι’ δλας στὶς πόρτες της.

Τί θὰ προλάβουμε νὰ εἰποῦμε, ἀπὸ τόσα ποὺ ἔχουν συσσωρευτῆ μέσα μας, γενιὲς ὀλόκληρες πιονέρηδων, σὰν θ’ ἀνεβοῦμε πάνω στὴν καλπάζουσα ράχη; Ποιὸς διάλογος θὰ ὑπάρξῃ ἀνάμεσά μας ὅταν θὰ ἔξουσιάζουμε τὶς σκέψεις μας καὶ τὰ συναισθήματά μας; Τὴν κούραση, τὸν πόνο καὶ τὴ θλίψη μας. Μπροστὰ σ’ αὐτὴ τὴ φρικαλέα ἀποδραματικοποίηση, θὰ μᾶς μείνη τὸ κυνηγητὸ τῆς ἄνεσης, στὸ ἄγχος τῆς διάρκειας, στὰ πλοκάμια τῆς πνιγμονῆς τοῦ χρόνου, ποὺ θὰ μᾶς ἀποστερήσῃ τὸ δικαίωμα ν’ ἀναζητήσουμε κάποια ὑπόψια Κέρδους, μέσ’ τὴν ἀσύληπτη τούτη φθορὰ τοῦ Ἀνθρώπου.

Πρέπει ὥστόσο νὰ σταθοῦμε. Νὰ βροῦμε τὸν καινούργιο ρυθμὸ ζωῆς. Νὰ παραλλάξουμε τὴν καθιερωμένη πορεία τῶν διανοητικῶν μας μεθόδων. Μὲ τὸ μυαλὸ καὶ τὴ σκέψη, δὲν συλλαμβάνεται ἡ ἴδεολογία τῆς χαρᾶς. Στὶς ρίζες τῶν καταβολῶν μας, στὸν ὑποσυνείδητο ἔαυτό μας, ὑπάρχουν κάποιες βαθύτερες χορδὲς, ποὺ πρέπει νὰ κρούσουμε. Αὔτες θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ συλλάβουμε μὲ πάθης καὶ συγκίνηση τὴ φευγαλέα ούσια τῆς πραγμάτωσης τοῦ ἔαυτοῦ μας, καὶ νὰ δημιουργήσουμε μὲ τὴ διαχρονικὴ ἐμπειρία τὸν κόσμο ποὺ μᾶς πάει.

«Πρέπει ν’ ἀναζητήσουμε τὶς κομμένες ρίζες τῆς πολιτιστικῆς μας κληρονομιᾶς. Τὶς γερές ρίζες. Αὔτες ποὺ θὰ ξαναδώσουν καινού-

ρια βλαστάρια, ζωντανοὺς θεσμούς, δραστήρια στοιχεῖα ζωῆς».

Μ’ αὐτὸν τὸν τρόπο, θὰ βροῦμε κάποτε τὸ δρόμῳ ἐπικοινωνίας μὲ τὴ φύση. Τὴν ἰκανότητα νὰ ζήσουμε αὐτάρκεις. Νὰ αἰσθανθοῦμε δυνατοί.

«“Ολες οἱ ἀλήθειες βρίσκονται μέσα σὲ (κάθε πρᾶγμα.

Κι’ ὁ ἐρχομός τους δὲν βιάζεται, μήτε κι’ (ἀργή νὰ φτάσῃ.

Δὲν ἔχουν καν ἀνάγκη ἐμβρυολογοῦ»... *

Στὸ παλιὸ παζάρι, ἥταν τὰ μαγαζιὰ ἀνάκατα. Ἀνάμεσα στ’ ἀργαστήρια καὶ στὰ χάνια (ώραιοι καιροὶ πούφταναν οἱ πελάτες πάνω στὶς κόκκινες φλοκωτὲς βελέντζες), βρίσκονταν τὰ ἐμπορικὰ καὶ τὰ σαράφικα. Στὶς ἄκρες μόνο, κοντὰ στὶς πόρτες, ἔστηναν τὸ πόστατους οἱ σαμαράδες κι’ οἱ γύφτοι. Κι’ ὅσο τὰ μαγαζιὰ ἐναλλάσσονταν στὴν ἀγορὴ χωρὶς διαφορισμό, τόσο ἀνάμεσα στοὺς Κονιτσιώτες κρατοῦσε, χρόνια καὶ χρόνια, μιὰν αὐστηρὴ κοινωνικὴ ‘Ιεράρχιση. Σὰν πρώτη τάξη λογαριάζονταν, οἱ μπέηδες τῆς Πάνω Κόνιτσας κι’ οἱ χριστιανοὶ ἄρχοντες. Τὸ ἐμπόριο δὲν ἥταν τῆς σειρας τους. “Ολοι τους ζούσαν ἀπὸ περιουσίες καὶ τσιφλίκια. Στὴν ἐπαρχία. Στὰ Γιάννενα. Στὴν Ἀρτα καὶ στὴ Θεσσαλία..

‘Απ’ τοὺς μπέηδες, ἔβγαιναν πασάδες (αὐτοὶ ποὺ ἔκαναν τὸν τελευταῖο μουφτῆ στὰ Γιάννενα νὰ θεωρῇ τὴν Κόνιτσα, σὰν ἐν’ ἀπ’ τὸ μεγαλύτερα κέντρα τῆς Ὁθωμανικῆς αὐτοκρατορίας).

Κι’ ἀπ’ τοὺς χριστιανοὺς ἄρχοντες, ἔβγαιναν οἱ δημογέροντες τοῦ τόπου. Τὰ σαράγια τους — πελώρια σπίτια χωρισμένα σὲ χαρεμλίκι καὶ σελαμλίκι — ἥταν χτισμένα πάνω σὲ γαλαρίες ἀπὸ ώραῖα πέτρινα τόξα. Γύρω τους ἀπέραντοι κῆποι, περιμαντρωμένοι μὲ πανύψηλους τοίχους, ώραῖες θολωτὲς πόρτες καὶ κούλιες στὶς γωνιές, ἔμοιαζαν μὲ κάστρα, ἐνα - ἐνα, δπως ἥταν παρατεταγμένα στὸ στενόμακρο ὄψωμα, ἀριστερὰ δπως ἀνεβαίνουμε τὸ λάκκο τοῦ Ρούβαλη.

Γιαγιάμπεης (πεθερὸς τ’ Ἀλῆ Πασᾶ, ἀπ’ τὴν πρώτη του γυναῖκα) Νταλήμπεης (γνωστὸς δραστήριος μουχτάρης τῆς Κόνιτσας) Σιαΐμ - μπεης (οἰκογένεια πασάδων καὶ γραμ-

ματισμένων 'Αρβανότουρκων) Έλμάζμπεης (σκληρὸς χριστιανομάχος) Ζεϊνέλ - μπεης (μέγας ἄρχοντας ἀπόγονος τοῦ Γιώργη Καστριώτη, καὶ πατέρας τῆς Χάμκως)... Καὶ πιὸ πάνω, οἱ Χριστιανοὶ Μπέργοι, Σκουμπορδῆδες καὶ Λιαμπαῖοι...

Γιὰ ψώνια στὸ παζάρι ἔστελναν οἱ κυράδες τὰ παλληκάρια ποὺ φύλαγαν τὰ σπίτια τους (κάτι ντερίκια τόσκηδες) καὶ τοὺς χουσμεκιάρηδες. Κι' οἱ παζαριῶτες ἔγραφαν τὰ βερεσέδια τους — ὅλο τὸ χρόνο — σὲ στενόμακρα κατάστιχα μὲ κάτι ώραῖα καλλίγραμμα γράμματα καὶ χρυσῆ μελάνη.

Μεσοχρονίς, οἱ ἄρχοντοι λείπανε στὰ χτήματα. Καὶ τὸ φθινόπωρο, σὰν τέλειωνε ἡ συγκομιδή, ἔφταναν ἔνας - ἔνας ἀπ' τὴ Μακρυάραχη. Ατέλειωτα τὰ καραβάνια καὶ κατάφορτα. Τὰ παλληκάρια μπρὸς καὶ πίσω.

"Υστερα ἀπὸ λίγες μέρες ξεκούρασῃ οἱ ἀφέντες ἔκαναν τὴν ἐμφάνισή τους στὸ Παζάρι καὶ πέρναγαν ἀπὸ μαγαζὶ σὲ μαγαζὶ γιὰ νὰ ρωτήσουν «τί νταραβέρι ἔκανε ἡ Κυρά». Οἱ μαγαζάτορες ἄνοιγαν τὰ τεφτέρια τους, κι' ἄρχιζαν μὲ ἡμερομηνίες καὶ νούμερα. "Ομως δὲ ἄρχοντας, εἰν' ἄρχοντας. Τοὺς διάκοφτες. «Σούμα - σούμα», ποὺ σήμαινε, πὼς ἔπρεπε νὰ εἰπωθῇ ἔνα συνολικὸ νούμερο, νὰ πληρώσῃ ὁ πελάτης καὶ νὰ κλεισθοῦνε τὰ βιβλία, γιὰ ν' ἀσχοληθοῦν σὶ φίλοι πιά, μὲ κάτι σοβαρότερο ἀπ' τὴν εὔτελή συναλλαγή.

Στὴ δεύτερη σειρὰ ἔρχονταν οἱ ἐμπόροι τοῦ Παζαριοῦ, ποὺ τὶς περισσότερες φορὲς ἔκαναν καὶ τοὺς Τραπεζῆτες. Σχεδὸν ἔλοι χριστιανοί. Ποῦ καὶ ποῦ κανένας ἑδραῖος. Σφιχτοί. Φημίζονταν γιὰ τὴν τσιγγουνιά τους. Κάθονταν ὅλοι στὴ δεξιὰ πλευρὰ τοῦ λάκκου, δηπως ἀνεβαίνουμε καὶ γύρω ἀπ' τὴ μητρόπολη, οἱ πιὸ πολλοί, ἀπόγονοι αὐτῶν ποὺ ἥρθαν ἀπ' τὰ Μεσογέφυρα. Τῶν Μπουραζανιτῶν τῆς παράδοσης. Οἱ ρίζες τους κρατοῦσαν ἄλλων ἀπ' τὴν 'Οστανίτσα, ἄλλων ἀπ' τὴ Δεπαλίτσα, τὴ Μελισσόπετρα, τὰ Καβάσυλλα... "Οσοι ἀπ' αὐτοὺς πρόκοψαν τὸν πρῶτο καιρὸ πῆραν τὰ μάτια τους καὶ φύγαν. Δύσκολη ἡ ζωὴ στὴν Κόνιτσα. Οἱ κλέφτες. 'Η ἀπειλὴ τοῦ ἔξισλαμισμοῦ. Οἱ πιέσεις μετὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ Διονυσίου Τρίκκης (1613). Κατέβηκαν στὰ Γιάννενα. Πήγαν στὴ Βενετιά. Πήγαν στὴ Ρουμανία (δὲ Πάνος Χατζηνίκος, δὲ Κωνσταντίνος 'Ιωάννου Μάνθου Κονιτζιώτης, δὲ Λάμπρος 'Ιω. Μάνθου, δὲ Μιχαὴλ Διαμ. Κο-

νιτσιώτης, ὁ Ζῆσος Καραπάνος, ὁ Ζαΐρας κι' δὲ Τατσέτας. "Ολοι οἱ εὔεργέτες). "Οσοι ἔμειναν μὲ τὸν καιρό, μάζεψαν χρυσάφι καὶ μαργαριτάρια, ποὺ τὰ φυλάγαν μέσα σ' ἀσήκωτες μετάλλινες κασελλες, ἢ σουπέτια. Δούλευαν νυχτοήμερα τὴν ἐπιτόπιο ἀγορά. Κι' ἔκαναν εἰσαγωγὲς ἀπὸ τὴ Βενετιά, τὰ βάθη τῆς 'Αρβανιτιᾶς, τὴν Κορυτσά, τὴν Καστοριά, τὰ Τρίκαλα, τὴν 'Αρτα καὶ τὰ Γιάννενα.

'Απὸ γενιὰ σὲ γενιὰ μέναν ἔμποροι. Ποῦ καὶ ποῦ ἔβγαζαν καὶ κανένα ἐπιστήμονα ποὺ σπούδαζε στὴν Πάδουα τῆς Ιταλίας ἢ στὴν Πόλη. Παλιότερα οἱ Μπεκιαραῖοι, οἱ ΖησΤάτιδες, οἱ Τατζιοπουλαῖοι, οἱ Πατεραῖοι, οἱ Μάντζηδες, οἱ Κυριάζηδες, οἱ Χατζῆδες, Δόβηδες, Τσολάκοι... κι' ἀργότερα οἱ Ρουβαλαῖοι, οἱ Φλωραῖοι, οἱ Νατσαῖοι, ὁ Καμάνας, οἱ Ρούσηδες... "Εξω ἀπ' τὸ ἐμπόριο, ἢ τάξη τούτη εἶχε καὶ χτήματα στὴν 'Αγορὰ καὶ χτήματα στὸν κάμπο. Τǎδιναν στοὺς ντόπιους καλλιεργητὲς μὲ τὸ ημορο ἢ στὰ μεσιακά.

Δίπλα στοὺς ἐμπόρους, μὲ κάποια βέβαια ἀπόσταση — ἀνάλογα τὸ ἐπάγγελμα — στέκονταν αὐτοὶ ποὺ εἶχαν στὸ παζάρι τ' ἀργαστήρια, τὰ μπακάλικα, καὶ τὰ χάνια, Χριστιανοὶ κι' 'Οθωμανοὶ τῆς Κάτω Κόνιτσας, ταρουχάδες, καποτάδες, φραγκοράφτες, φουρναράδες... ρολογάδες, μπαρμπέρηδες, πλῆθος ἐπαγγέλματα πούχαν στὴν κορυφὴ τοὺς γουναράδες καὶ στὸν πάτο τοὺς γύφτους σιδεράδες. "Ολοι αὐτοὶ τρώγαν τὰ μεσημέρια στὸ μαγαζί, μέσ' ἀπὸ μπαγκράτσα, ποὺ τοὺς τάκφερναν ζεστὰ ἀπὸ τὰ σπίτια τους.

Δούλευαν οἱ ἕδιοι κι' εἶχαν στὶς προσταγές τους καὶ καλφάδες — εῖλωτες, πούργαζαν τὰ μάτια τους μέσ' τὸ μισοσκόταδο τοῦ μαγαζιοῦ ἢ ξεπάγιαζαν δίπλα στὸ τεμπάγκι, στὴν ἄκρη τοῦ ἀπροστάτευτου μετεριζιοῦ.

'Απὸ κεῖ καὶ πέρα, ἡταν ὁ πολὺς κόσμος. Οἱ καλλιεργητὲς τοῦ κάμπου. Οἱ μεροκαματιάρηδες. Αὐτοὶ ποὺ κουβαλοῦσαν τὰ ξύλα γιὰ τὸ χειμῶνα. Οἱ τσομπαναραῖοι, οἱ γελαδάρηδες, ἢ μπερμπιτσουλιά...

"Οσο κι' ἂν φαίνεται ἀστεῖο σήμερα, δὲ χωρισμὸς αὐτὸς στὶς τάξεις, ἡταν ἀνένδοτα σκληρὸς κι' ἄτεγκτος, τὸν παλιότερο καιρό. 'Η ιεράρχιση εἰς ἄκρον αύστηρή. 'Η πρῶτη τάξη ἔφερνε νύφες ἀπ' ἄλλες πολιτεῖες, ποὺ τὶς ἔβρισκε ἀνάμεσα σ' ὁμόβαθμες φαμίλιες. "Εδινε δῆμως νύφες κι' ἔκανε κουμπαριὲς μὲ τὴ δεύτερη τάξη, τὴν τάξη τῶν ἐμπόρων.

Εύχετήριον τοῦ κ. Ν. Τσάκα

Πρὸς

Τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «ό
Ἀώος», τοὺς συνδρομητὰς τοῦ περιο-
δικοῦ μας «ΚΟΝΙΤΣΑ», τοὺς συμπολί-
τας μου, συνεπαρχιώτας μου καὶ γενι-
κῶς Ἡπειρώτας.

Ἄγαπητοί μου,

Τὰ Χριστούγεννα ἥλθον καὶ ἡ Πρωτο-
χρονιὰ ἐπίσης. Κατὰ συνήθειαν ἀνταλλάσ-
σομεν εὐχὰς παντὸς εἴδους. Ἀπὸ τὰς σε-
λίδας τοῦ περιοδικοῦ μας θὰ εὐχηθῶ διὰ
τὰ Χριστούγεννα εἰς ὄλοκληρον τὴν ἀν-
θρωπότητα περισσοτέραν ἀγάπην, κατα-
νόησιν, εἰρήνην καὶ καλωσύνην πρὸς ἄπαν-
τας τοὺς συνανθρώπους μας, ἃνευ οὐδεμι-
ᾶς ἔξαιρέσεως. "Ολους τοὺς ἀνθρώπους
τῆς γῆς δὲν τοὺς χωρίζει τίποτε, ἐνῶ τού-
ναντίον τοὺς ἑνώνει ὅτι εἶναι τέκνα, ὅλοι,
ἐνὸς καὶ μόνου Δημιουργοῦ Θεοῦ.

Ἐπίσης ἀπὸ τὰς σελίδας τοῦ περιοδι-
κοῦ μας διὰ τὸ Νέαν "Ἐτος 1968 εὔχομαι
εἰς ὅλον τὸν Ἡπειρωτικὸν κόσμον καὶ ἴδι-
αιτέρως εἰς τοὺς ἀγαπητούς μου συμπο-
λίτας καὶ συνεπαρχιώτας, τὸ ἀρξάμενον
ἔτος νὰ εἶναι εὐτυχὲς — εὐτυχέστερον τοῦ
παρελθόντος, πάροχον ὑγείας παντοτεινῆς

«Πάρε γυναίκα ἀπὸ σπίτι καὶ σκύλο ἀπὸ
(κοπάδι).»

"Ομως μὲ τὸν καιρό, κι' ὡς ἀνοιγε, ὅλο καὶ
περισσότερο ἡ ξενητιὰ — ἀπὸ τὸν 16ο αἰώ-
να κιόλας βρίσκονται Κονιτσιώτες στὴ Βλα-
χιά. Στὰ 1565 «ὁ ἐκ Δεπαλίτσας Ἰωάννης
Γκούρμας ἢ Γκιούρμας, τοποτηρητὴς τῆς Μι-
κρᾶς Βλαχίας ἦτοι Μέγας Μπάνος διατελέ-
σας καὶ ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐπὶ εὐγενείᾳ πλού-
τῳ καὶ εὐσεβείᾳ διακριθείς. Ἐκ θεμελίων &
νήγειρεν οὗτος αὐτόθι ναὸν ἐπ' ὄνόματι τῆς
Κατὰ Σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου 'Ημῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔκτισε δὲ πέριξ αὐτοῦ διά-
φορα ἐργαστήρια καὶ οἰκήματα προσοδοφόρα
Χάνι Γκρέτζι ἀποκληθέντα»... — σπάζουν οἱ
φραγμοὶ ἀνάμεσα στὶς τάξεις. Κι' ἀνακατεύ-
εται ὁ κόσμος. Λίγο πρὶν ἀπ' τὴν ἀπελευθέ-
ρωση τοῦ 1913, τὰ στασίδια τῆς ἐκκλησιᾶς
— τόπος κοινωνικῆς κατάταξης τοῦ καθενὸς
— ἄλλαζαν συχνὰ κατόχους. Μίκραιναν οἱ ἀ-
ποστάσεις. Καὶ πολλὲς φορὲς ἀνατρέπονταν

καὶ πάσης ἀνθρωπίνης εύδαιμονίας.

Κατ' αὐτὸ εὔχομαι ἐκ βάθους καρδίας
νὰ ἐκπληρωθοῦν οἱ κατὰ Θεὸν δίκαιοι πό-
θοι ὅλων τῶν συμπατριωτῶν μου. 'Ωσαύ-
τως, εὔχομαι, εὔδοκία Θεοῦ, νὰ ἐκλείψουν,
ἄν τυχὸν ὑπάρχουν, μίση, ἐγωϊσμοὶ καὶ
ζηλοτυπίαι μεταξὺ αὐτῶν.

Ἐπὶ πλέον, εὔχομαι νὰ γίνωμεν, ἃν δὲν
εῖμεθα, ζηλωταὶ καὶ ἐκτελεσταὶ τῆς κλη-
ρονομίας τοῦ Ἰησοῦ καὶ πρὸ πάντων τῆς
δευτέρας τῆς ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, ἃν
θέλομεν νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν εἰρήνην τοῦ
Χριστοῦ ἡ ὅποια ΣΩΖΕΙ.

Εἰρήνην, βέβαια, ἔχει καὶ ὁ κόσμος,
ἀλλὰ μὲ ύπολογισμοὺς καὶ παντοειδῆ συμ-
φέροντα.

Ο Χριστὸς λέγει: «Εἰρήνην τὴν ἐμὴν
δίδω εἰς σᾶς· τὴν ἐμὴν εἰρήνην· Οὐχὶ κα-
θὼς ὁ κόσμος δίδει, σᾶς δίδω ἐγώ».

Τὰ γραφόμενά μου ἵσως τὰ ἐκλάβητε
ώς πολυλογίαν. Ποτέ, προκειμένου περὶ¹
τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, δὲν εἶναι
πολυλογία γιὰ τόσα, ως τὰ ἀνωτέρω, καὶ
ἀκόμη πολὺ περισσότερα.

Εὔχομαι εἰς ὅλους ὑγείαν, εὐτυχίαν καὶ
ἔργα ἀγαθά.

ἡ ἰσυρροπία. "Ἄλλοι ἀνέβαιναν κι' ἄλλοι κα-
τέβαιναν. «"Ἄλλοι ὡπ̄ κι' ἄλλοι μπώπ», δπως
ἔλεγαν οἱ παλιοὶ Κονιτσιώτες. 'Απὸ ἀτυχίες.
'Απὸ ἀνικανότητα. Πολλὲς φορές, μὲ τὴν ἐ-
πέμβαση τῶν Τούρκων ἰσχυρῶν ποὺ ζηλοφθο-
νοῦσαν ἢ ποὺ ἀρπαζαν, ἀπὸ ὡμὴ διάθεση πλε-
ονεξίας...

Καὶ ρήμωναν τὰ ψηλὰ σπίτια. Κι' ἔπειταν
οἱ θεόρατοι τοῖχοι κι' οἱ τοξωτὲς πόρτες...
Καὶ μεταφέρονταν οἱ χουτζερέδες (τὰ δωμάτια
ύποδοχῆς) στὰ κουτσέκια (τοὺς ἀχυρῶνες)
καὶ τὰ κουτσέκια στοὺς χουτζερέδες... Κι'
ὅλο φούντωνε, κι' ὅλο πλάταινε τὸ κῦμα εἰσ-
βολῆς αὐτῶν ποὺ κατέβαιναν ἀπ' τὰ χωριὰ
καὶ στέριωναν στὴν πόλη.

Οἱ παλιοὶ Κονιτσιώτες, διστακτικοὶ ἀπ' τὴ
γέννα τους, κουμπώνονταν κι' ἀποσύρονταν σι-
γὰ - σιγὰ ἀπ' τὴ σκηνή, Ο TEMPORA, Ο
MORES, μὲ τὴ σκέψη.

«Νὰ σὲ φυλάῃ ὁ Θεὸς
ἀπὸ καινούργιο ἄρχοντα
κι' ἀπὸ παληὸ ζητιάνο...».

Ίστορία και παραδόσεις τής Λιτονιάβιστας

Τοῦ χ. ΑΝ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

(Συνέχεια και τέλος)

52) Θημηση οταν ο βεζηρης εκαψε το πουρπουτζηκο εν ετη 1820 Ιουληου 14 ημερα τετράδη. Ἐπὶ μηναίου Αύγουστου, 16ου αἰώνος τῆς ἐκκλ. Μεταμορφώσεως.

53) ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΟΤΙΟΝ ΕΓΙΝΕ ΔΙΑ ΣΗΝΔΡΟΜΙΣ ΚΕ ΕΞΟΔΟΝ ΖΑΧΑΡΙΑ ΑΦΗΡΟΘΗ ΗΣ ΜΟΝΗΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΚΕ ΚΟΡΗΦΕΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΠΕΤΡΟΣ ΚΕ ΠΑΒΛΟΥ ΕΙΣ ΧΟΡΗ ΓΛΗΤΟΝΗΑΒΗΣΤΑ + 1820 ΔΕΗΣΙ ΔΟΥΛΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΗΧΑΛΑΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥΜΑ. Ἐπιγραφὴ ἀργυρᾶς λειψανοθήκης ἡ ὅποια εύρισκεται εἰς ἐκκλησίαν Κοιμ. Θεοτόκου καὶ περιέχει λείψανα τῶν ἀγίων Χαραλάμπους, Παντελεήμονος κλπ.

1822

54) 1822 Σεμτεμβίου Θ' εγραφη Δια χειρὸς ἐμοῦ Οἰκονομου διὰ χώραν Παπιγκον εἰς μοναστήριον γλυτοναβυστας. Εἰς ἀνθολόγιον ἐκδόσεως 1501 τῆς ἐκκλ. Κοιμ. Θεοτόκου.

1831

55) 1831 οκτ. 23 ἥρθα ἐγὼ ὁ γρηγόριος απὸ διπαλίτζα εἰς το μοναστήρι τῆς κληδονηάβηστας. Ἐπὶ παλαιοῦ Συναξαρίου Ἀγ. Ἀναργύρων.

1832

56) ἀγαπα τὸν θεὸν με δλον τῶν νοῦν σου με δλην την δυναμη σου μὲ δλην καρδιαν σου δια να σε φυλατυ ἀπὸ παντος κακοῦ 1832 μαϊου 7 κονσταντινος δασκαλος γράφω. Εἰς ἀρχαῖον μηναῖον ἐκκλ. Μεταμορφώσεως.

57) το παρον βιβλην εινε της ψιλοτερας της αβορητζηανης κε ητης το αποξενοση να εχι τας αρας τον τριακοσιον δεκα κε ωκτο θεοφορον πατέρον ημον. Εἰς τὸ ἴδιον μηναῖον, δι' ἄλλης χειρός.

1853

58) Διὰ χηρος εμοὺ εΓωργίου Ἀθανασίου 12 νοεμβρίου 1853 διδάσκαλος γράφω. Ἐπὶ ἀνθολογίου 16ου αἰώνος.

1854

59) Ὁποιος διδάσκαλος να ερθὶ καὶ να με δγαλι εμενα ἀπὸ σχολίον νὰ ἔχει την κατάραν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ νὰ μην ἐφτασι νὰ ξεχρονήσει νὰ Δόσει ὁ θεος καὶ η ὑπεραγια θεοτόκος ἀμὴν ετοι 1854 σεπτεμβριου 21 εγω ὁ κονσταντίνος Γιανη Ζαουσι Γραφο. Ἐπὶ ἀνθολογίου ἐκδόσεως 1501 τῆς Κοιμ. Θεοτόκου.

1857

60) ἐγραφι δια χειρος ἐμου Γεωργιου ιερεως τη μαρτ. 25 1857. Ἐπὶ μηναίου Μαΐου ἐκδ. 1852 τῆς ἐκκλ. Κοιμήσεως Θεοτόκου.

1858

61) τὸ χιλλιοστῷ οκτακοσιοστῷ πεντικοστῷ ογδοῳ ετι Μαΐου ως διδασκαλος Παπα Γεωργης Ἀθανασοπουλως. Ἐπὶ τοῦ ἴδιου ἀνωτέρω μηναίου.

1859

62) εγραφει δια χειρος Παππὰ Γεωργιου Ἀθανασοπούλου Ζείνου. Διδασκαλεύοντες εν Κώμας λιτονιάβιστα με μισθον ἔξακοσια πενηντα τῷ ετος χιλλιωστῷ ὅκτακοσιοστῷ πεντηκοστῷ ἐννάτῳ. Εἰς μηναίον Ὁκτωβρίου ἐκδ. 1852 τῆς ἐκκλ. Κοιμ. Θεοτόκου.

1861

63) 1861 Γεωργίου Ιερομονάχου. Ἐπὶ ἐξωγραφισμένου διπτύχου τῆς ἐκκλ. Κοιμ. Θεοτόκου.

1863

64) δημήτρης Παπαζήκου 1863. Ἐπὶ ἀρχαίου Πεντηκοσταρίου Ι. Μονῆς Ἀγ. Αποστόλων.

1870

65) Ὁ ελαχηστος εγο δουλος του ηιου Χριστοὺ Παπα απόστολος ἔχήροτονίθη παρα του ρχηρεος Γερμανοὺ εις Μονή αρτζιστης το ἐν το ἑτη 870 ηουνιου 7. Ἐπὶ ἀνθολογίου ἐκδόσεως 1501 τῆς Κοιμ. Θεοτόκου.

66) Κωνσταντίνος Νικολάου Ἐξαρχος 1870 ἑτος δεκέμβριος 15. Εἰς μηναίον Δεκεμβρίου ἐκδόσεως 1852 τῆς ἐκκλ. Μεταμορφώσεως.

67) 1870 Οἰκονόμος Π. Γ. (Παπαγεώργιος).

Ἐπὶ ἀρχαίου Τριωδίου 'Ι. Μονῆς 'Αγ. 'Αποστόλων.

68) Παπαγεώργιος Οἰκονόμος. Ἀχρονολόγητη ἀλλὰ σύγχρονη ἐπιγραφὴ εἰς μηναῖον Δεκεμβρίου ἑκδ. 1852 τῆς ἐκκλ. Μεταμορφώσεως.

1871

69) 1871. Ἐξωτερική χρονολογία ἐπὶ λίθου τῶν ἔρειπωμένων κελιῶν τῆς 'Ι. Μονῆς 'Αγ. 'Αποστόλων.

70) ἔτος 1871 ηοναορίου 26 Αιδισημοτατὲ κυρ Παπα νικολα προσκυνωμεν. Ἐπὶ μηναίου '! ανουαρίου ἑκδ. 1852 τῆς Κοιμ. Θεοτόκου.

1874

71) Σημείωσις

σημερον ἄπτω τὸν Κάλαμον, καὶ σημειόνω τὸ ἔτος ὃπου ἐχρημάτησα διδάσκαλος εἰς τὴν χώραν μου ἀπὸ 1869 μέχρι τοῦ (874) Ὁκτωμβρίου 26 τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου. Παπανικόλαος ἐφημέριος καὶ Διδάσκαλος τοῦ χωρίου λιτονιαβίστας καὶ ἔξηγητὴς τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ λοιπῶ γραφῶν. 1874 τῇ ἀπριλλίου 27 κλειδονιάβιστα. Ἐγράφθη διὰ χειρὸς ἐμοῦ διὰ νὰ τὸ ἀναγινώσκουσι οἱ μεταγενέστεροι καὶ οἱ μαθηταί μου νὰ μνημονεύουσι τὴν εἰκόνα τοῦ γράμματός μου ἵνα λέγουσι αἰώνια ἡ μνήμη ἀμήν. ὁ Ἰδιος. Παπανικόλαος Εἰς μηναῖον Δεκεμβρίου ἑκδ. 1852 τῆς ἐκκλ. Μεταμορφώσεως.

1875

72) Παπαπόστολος 1875. Εἰς τυπικὸν ἑκδόσεως 1545 τῆς Μεταμορφώσεως.

1877

73) στα χιλα ὀκτακοσια ἐβδωμηντα ἔξειν ἐχριματισα διδασκαλος 1877 γραψας φεβρουαριου 1 Παπακόστας Νικολάου. Εἰς μηναῖον Φεβρουαρίου ἑκδ. 1852 τῆς Κοιμ. Θεοτόκου.

1878

74) Τὸ καλαμποκι γροσηα 26 (τὸ φόρτωμα) το ετος 1878. Ἐπὶ ἀνθολογίου ἑκδ. 1507 τῆς Κοιμ. Θεοτόκου.

1885

75) Δια εξοδον Αλεξηου Κ. Παπαγιοργη 1885 συνδρομη κε πρεσβιες τω μοναστηριω. Ἐπὶ βάσεως παλαιοῦ δισκοποτήρου.

1895

76) 23 7)βρίου 1895 Θωμᾶς Α. Στολίδης ἐκ τοῦ χωρίου Μαυροβουνίου δρμώμενος διδάσκαλος ἐνταῦθα. Εἰς μηναῖον Σεπτεμβρίου 1852

καὶ παρομοία ἐθύμησις εἰς μηναῖον Ὁκτωβρίου ἴδιας ἑκδόσεως τῆς ἐκκλ. Κοιμ. Θεοτόκου.

77) Καγὼ ὁ κατα τὸ 1895ον ἔτος χρηματίσας διδάσκαλος ἐν τῇ σχολῇ λιτονιαβίστης φοιτώντων ὧν ὁ ἀριθμὸς καιροῦ λιτονιαβίστης ἐλαττοῦται. Θωμᾶς Α. Στολίδης ἐκ Μαυροβουνίου ἔγραψα δι' ἐνθύμησιν τῶν μετ' ἐμὲ προσερχομένων ἐνταῦθα διδασκάλων τῶν μὴ ἀξιωθησομένων εὔαρεστῆσαι τοὺς ἐνταῦθα ὅτι τὰ ἀγκάθια ἐπνιξαν τὰ γεννήματα ὡς ἡ ρητὴ παραβολὴ τοῦ Εὐαγγελίου. (Ἐπὶ μηναίου ἑκδ. 1852 τοῦ Νοεμβρίου ἐκκλ. Κοιμ. Θεοτόκου. Ἀκολουθοῦν καὶ τὰ ἐπόμενα δι' ἄλλης χειρός). Αύτος εστὶ τέρας τῆς φύσεως, οὐχι διδασκαλος δραπετεύσας ἐν καιρῷ νυκτός.

1896

78) Θ. Α. Στολίδης διδάσκαλος ἐν λιτονιαβίστη τῷ 1896 ἔγραφον κατὰ τὴν 15ην Μαΐου Εἰς μηναῖον Μαΐου ἑκδ. 1852 Κοιμ. Θεοτόκου.

1898

79) Ἰερεῖς καὶ οἱ ψάλλοντες τῆς κοινότητος λιτονιαβίστης καὶ διδάσκαλοι, Μέμνηστε καὶ τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1898 Χρηματίσαντος διδασκάλου Κωνσταντίνου Χαραλάμπους ἐκ Μεσοβουνίου. Ἐπὶ μηναίου Φεβρουαρίου ἑκδ. 1852 Κοιμ. Θεοτόκου.

1899

80) Διὰ συνδρομῆς τοῦ πανοσιολογιωτάτου Γρηγορίου Ἰερομονάχου τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως.

81) Οστοῦν ὁσίου Θωμᾶ τοῦ ἐν Μαλεῷ. Ἐπιγραφὲς εἰς ἀργυρὴ λειψανοθήκη τῆς ἐκκλησίας Κοιμήσεως Θεοτόκου.

1911

82) Εἰς τὰ 1911 7)βρίου 23 ἔγραψα πρὸς ἐνθύμησιν ἐβομβάρδισαν οἱ Ἰταλοὶ τὴν Πρέβεζαν καὶ δλλα τὰ παράλια μέχρι σμίρνης δ Γράψας Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Α. Ζεΐνος. Ἐπὶ εὐαγγελίου ἐκδοθέντος τὸ ἔτος αχδ' (1604) εἰς Βενετίαν ὑπὸ Ἀντωνίου Πιννέλου εύρισκομένου εἰς ἐκκλησίαν Κοιμήσεως Θεοτόκου.

1934

83) Ἐφημέριος Κλειδωνιᾶς ἀπὸ 1934 μέχρι θανάτου (ἐφημερεύει καὶ σήμερον 1967) Παντελῆς Γιανόπουλος. Ἐπὶ τοῦ 16ίου Εὐαγγελίου ἑκδόσεως 1604.

Νεοελληνική ποίηση

‘Η Πόπη Πιερίου, είναι έγγονή του Δημητρίου Λάμπρου — του Πρωτομάστορα, ἀπὸ τὴ Βούρμπιανη, ποὺ ἔζησε ὅλα του τὰ χρόνια κι ἔδρασε στὰ Σέρβια τῆς Μακεδονίας.

‘Η ἴδια γεννήθηκε στὰ Σέρβια καὶ ζῇ στὴν Ἀθήνα. Εξέδωσε δύο ποιητικὲς συλλογές: «’Ανοικτὰ Παράθυρα Α’» καὶ «’Ανοικτὰ Παράθυρα Β’».

‘Η ποίησή της είναι γεμάτη γυναίκεια εύαισθησία. Τραγουδάει μὲ ἀπλότητα καθημερινὲς στιγμές. Κι ὄνειρεύεται - ὄνειρεύεται μὲ μιὰ καρδιὰ γιομάτη δράματα...

ΑΠΟΥΣΙΑ

‘Απόψε θ’ ἀκούσετε τὸν καλπασμὸ τ’ ἀλό-
(γου
ποὺ τρέχει χωρὶς καβαλάρη
ὁ δρόμος ἔγινε ἐνα μονοπάτι στενὸ
καὶ πνίγεται μέσ’ τὸ σκοτάδι.

Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ

Θυμάμαι τὸν οὐρανὸ
Θυμάμαι τὴ θάλασσα

Θυμάμαι ἐνα παρθενικὸ τραγούδι

Οἱ ἄνθρωποι διαβαίνουν
βιαστικοὶ
ἀδιάφοροι
τὰ βεγγαλικὰ φῶτα τους θαμπώνουν
δὲν τολμοῦν ν’ ἀνοίξουν τὰ μάτια τους
μπρὸς στὸν καθρέφτη.

Περιζώνουν τὴ μνήμη τους
σ’ ἐνα σημεῖο νεκρό.

Θυμάμαι τὴ μοῖρα ἐνὸς ἀνθρώπου
χωρὶς ὑποταγή.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΠΑΡΑΘΥΡΑ

Φυσάει ὁ ἄνεμος πρίμα
ἀπ’ τ’ ἀνοιχτὰ παράθυρα
θὰ γεμίσουμε τὸ σπίτι μας ἥλιο
τὴ νύχτα μὲ φεγγαρίσιο φῶς
ὁ δρόμος μας θὰ γίνει ἐνα ποτάμι
ποὺ διασχίζει τὸ Σύμπαν.

Καὶ σὺ καραβοκύρης ξακουστὸς
μ’ ἐπίσημη φωνὴ θὰ δίνεις
παραγγέλματα
Σιωπῆς.

Η ΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΗΜΩΝ ΒΡΑΧΩΝ

Κι ἐσὺ
φρουρὸς
στὴ λιτανεία
τῶν ἔρημων βράχων
τῆς ἀγρύπνιας προσκυνητῆς
γεννήθηκες μὲ δυὸ ρυτίδες στὸ μέτωπο
καὶ δυὸ φλογισμένα
λιθάρια
στὶς κόχες τῶν ματιῶν σου.

Ζωὴ στὸ χωριό

Τοῦ κ. ΓΕΩΡ. ΓΚΟΥΤΟΥ

Γεννήθηκα τὸ ἔτος 1899 στὸ Γανναδιὸ καὶ σήμερα ἔγεινα πλέον ἄχρηστος ἀπὸ τὶς ἀρρώστειες ποὺ πῆρα στὴ Μικρασια-
τικὴ ἐκστρατεία. Τώρα εἶμαι θρία χρόνια στὸ κρεββάτι. Πέντε χρόνια στρατιώτης,
τρία χρόνια ἐργάτης στὴν Ἀθήνα σὰν ἀ-
πολύθηκα ἀπὸ στρατιώτης, ξαναρρωστῶ
καὶ ἐγκατεστάθηκα ἐπὶ 42 χρόνια, ἐργα-
ζόμενος στὸ χωριὸ ὡς γραμματεὺς Κοι-
νότητος, ὡς μπακάλης, κουρέας, σκουπᾶς,
γεωργός, κτηνοτρόφος, μπαλωματῆς τσα-
ρουχιῶν, τενεχτσῆς γιὰ εἴδη τοῦ σπιτιοῦ
μου, κτίστης κτλ. Παντρεύθηκα τὸ ἔτος
1932 καὶ ἀπέκτησα πέντε παιδιά, τὰ
τέσσερα τὰ μόρφωσα νὰ προσαρμοσθοῦν
μὲ τὴν ζωὴ τῆς σημερινῆς κοινωνίας καὶ
ἐγὼ μὲ τὴν γρηγά μου κάθομαι στὸ χωριό
μου ποὺ ρήμαξε κυριολεκτικά. "Εμειναν
40—50 γέροι καὶ κλαίνε τὴν μοῖρα τους.
"Ερχονται 4 — 5 νέοι τὰ Χριστούγεννα,
ποὺ δουλεύουν στὴν Γερμανία. "Άλλοι
σκάλωσαν στὴν Αὐστραλία, τὴ Ν. Ζηλαν-
δία, καὶ τὸ Κογκό καὶ ἄλλοι στὰ Γιάννε-
να καὶ στὴν Ἀθήνα.

"Ἐπὶ Τουρκίας καὶ μέχρι τὸ ἔτος 1945,
ποὺ εἶχαν ἔλθει ὅλοι στὸ χωριὸ ἀπὸ τὶς
πόλεις, ἔνεκα τῆς πείνας, εἶχε 75 σπίτια
τὸ χωριὸ καὶ ὁ πληθυσμός του ἦτο 500
ἄτομα. Τώρα ἔχουμε 22 σπίτια καὶ 80
ἄτομα. "Αν θελήσωμεν νὰ κάμωμεν μιὰ ἔ-
ρευνα σχετικῶς μὲ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν
χωρίων μας εἰς οἰκισμούς, ἐκ τῶν σπορα-
δικῶν διαβιώσεών των, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ
κόσμος αὐτὸς ὁ ἀγράμματος εἶχε τέτοια
ἰδιαίτερη εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐντιμό-
τητος, τῆς ἀλληλεγγύης, τοῦ σεβασμοῦ
πρὸς τοὺς μεγαλυτέρους καὶ ἐν γένει εἰς
τὸ «φοβοῦ τὸν Θεόν», ὥστε νὰ αἰσθανώ-
μεθα ἐντροπὴν ἡμεῖς οἱ μεταγενέστεροι,
ποὺ ἐμάθαμε καὶ λίγα γράμματα. Οἱ μι-
σοὶ σχεδὸν ἀπὸ τὸ χωριό, γιὰ νὰ φκιά-
σουν σπίτια, πῆγαν ταξίδια στὴν Αἴγυ-
πτο καὶ τὴν Ρουμανία κυρίως, δούλεψαν
σκληρὰ 10 — 20 χρόνια καὶ μὲ μεγάλες

οίκονομίες ἔξησφάλισαν τὰ ἀπαραίτητα
ἔξιδα διατροφῆς τῶν οἰκογενειῶν των καὶ
είργαζοντο σκληρὰ μαζὶ μὲ ὅλην τὴν οἰ-
κογένειάν των στὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτη-
νοτροφίαν καὶ κατώρθωσαν νὰ κληροδοτή-
σουν στὶς οἰκογένειές των στέγην ἀξιο-
πρεπῆ καὶ ἀγροτήματα ἀποδοτικά. Κα-
νεὶς τῆς ήλικίας μου δὲν ἐδαπάνησεν ἔξο-
δα στεγάσεως, τὰ βρῆκαν ὅλα ἔτοιμα.
Οὔτε φόρους δημοσίους ἢ κοινοτικοὺς φό-
ρους πληρώνομεν, ἐνῶ οἱ δύσμοιροι αὐτοὶ
ἐπλήρωναν στρεμματικὸν φόρον, παραγω-
γὴν 12%, Κρασιάτικα, δικ. βοσκῆς, στρα-
τολογίαν, ὁδοποιίαν, δεσποτικά, παπᾶν,
ἀγροφύλακας δύο, τζομπάνον, γελαδάρην,
δούλευαν σχεδὸν γιὰ τοὺς φόρους. Λάδι
δὲν ἔτρωγαν, πολλοὶ ὀλίγοι, ὅσοι βαστι-
οῦνταν οἰκονομικῶς, οἱ ἄλλοι περνοῦσαν
μὲ τὸ λίγο βούτυρο ποὺ ἔβγαζαν ἀπὸ τὰ
γιδοπρόβατά των καὶ τὶς σαρακοστὲς ἔ-
τρωγαν ξυδοπάπαρα ἢ γορίδα, ἢ καμμιὰ
πίττα μὲ λίγα καρύδια μέσα στὴν κολο-
κύθα.

Τὸ ἔτος 1864, ὁ ἀείμνηστος εὔεργέτης
μας Σπ. Ξυνός, ἐντολῇ τοῦ πατρός του
Νικ. Ξυνοῦ, ποὺ ἔζησαν καὶ ἀπέθανον καὶ
οἱ δύο στὴν Ρουμανία, διέθεσαν ὅλην τὴν
περιουσίαν των διὰ διαθήκης των καὶ κα-
τεσκευάσθησαν στὸ Γανναδιὸ Ἐκκλησία
Ἀγ. Ταξιαρχῶν, ἐκκλησία Παναγίας καὶ
Νεκροταφείον, Σχολαρχείον, Δημοτικὸν
Σχολεῖον, Παρθεναγωγείον, Υφαντήριον,
πτωχοκομείον ξενώνος, ύδραγωγείον μο-
λυβδοσωλήνων βρύσης Ἐκκλησίας, Ἀλευ-
ρόμυλον μὲ δυὸ μάτια, μαντάνια, ντρι-
στέλλα, ὁδοποιίες, προικοδοτήσεις εἰς
πτωχὰ κορίτσια ὀσάκις περίσσευαν χρή-
ματα. Στὸ Σχολαρχείον καὶ τὸ Δημ. Σχο-
λεῖον διωρίζοντο οἱ καλύτεροι δασκάλοι
τῆς Ἡπείρου μὲ ηύξημένους μισθούς. Οἱ
μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι μαζὶ μὲ τοὺς
τῶν περιχώρων, ἀνήρχοντο πλέον τῶν
100. Ἐλειτούργησαν κανονικὰ τὰ σχο-
λεῖα μέχρι τὸ ἔτος 1922, ὅπότε τὸ Σχο-

λαρχείον έμεινε μὲν ἕνα καθηγητήν, διότι τοὺς ἐπλήρωνε τὸ Δημόσιον καὶ τὸ ἔτος 1928 ἔκλεισε τὸ Σχολαρχεῖον.

Δούλευαν δέ κόσμος ἀπὸ νύχτα σὲ νύχτα στὰ κτήματα καὶ στὴν τέχνη του ὁ καθεὶς καὶ ἡ ἀξία τοῦ ἡμερομισθίου τῶν τεχνιτῶν ἀντιπροσώπευε 2 — 3 ὄκαδες σιτάρι, οἱ ἑργάτες ἐπληρώνοντο ὀλιγώτερο. Εἶχαν ὅμως ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, πειθαρχία καὶ στὸ σπίτι καὶ στὴ δουλειά. 'Ο σεβασμὸς ξεπερνοῦσε τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως. Οἱ γυναῖκες, ὅσο γρηὲς καὶ ἀνήταν, ἐπρεπε νὰ χαιρετήσουν τὸν ἄνδρα, ἔστω καὶ παιδὶ νὰ ἥτο, ὅρθιες ἀν ἐκάθοντο. Οἱ νέοι καὶ οἱ νέες μόνον στὸ χορὸ, εἰς τοὺς γάμους ἦσαν στὰ πανηγύρια βλέπονταν. "Οταν πήγαιναν στὴν ἐκκλησία, στέκονταν μὲ κατάνυξιν καὶ εὐλάβειαν ὑπέρμετρον. Οἱ μαθηταὶ ἐπρεπε στὴν δεύτερη καμπάνα νὰ εἶναι παρόντες καὶ μὲ σταυρωμένα χέρια νὰ κρατοῦν ἵσο γιὰ νὰ βοηθοῦν τοὺς ψάλτες καὶ ὅλοι θεωροῦσαν ἀμαρτίαν νὰ στρέψωσι τὰ βλέμματά των δεξιὰ ἢ ἀριστερά. Τὰ παιδιὰ ἔβγαιναν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ νὰ παίξουν, νὰ μὴ ἐνοχλοῦν κανένα. Αἱ οἰκογένειες ἦσαν μεγάλες, γεννοῦσαν κατὰ μέσον ὅρο 5 — 6 παιδιὰ καὶ συζοῦσαν 2 καὶ 3 συνυφάδες, πειθαρχημένες στὰ πεθερικά.

Οἱ ἄνδρες, ἄλλοι ταξίδευαν στὴν Αἴγυπτον, ἄλλοι στὴν Ρουμανίαν, καὶ γύριζαν κάθε 3 — 4 χρόνια καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἄνδρες ἐμάνθαναν τὴν κτιστικὴν καὶ πήγαιναν στὰ Ζαγόρια μπουλούκια καὶ γύριζαν τὰ Χριστούγεννα καὶ ξεχείμαζαν τὰ ζῶα στὸ χωριό. Κάθε γιορτὴ γίνονταν γλέντια. Ζοῦσαν ζωὴ χαρούμενη.

"Αν θυμηθοῦμε καὶ τὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, οὔτε κὰν μᾶς ἐνδιέφερε ἀν εἴμασταν ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν. 'Υπῆρχε Σταθμὸς Χωροφυλακῆς μέσα στὸ χωριὸ μὲ μισθοφόρους Ἀλβανούς, πλὴν ὅμως δὲν τολμοῦσαν κανεῖς τους νὰ μᾶς ἐνοχλήσῃ, μὴ τυχὸν παραπονεθοῦμε στὶς ἀνώτερες ἀρχὲς καὶ τοὺς ἀπολύσουν ἀπὸ χωροφύλακας.

Τὴν Μ. Παρασκευήν, ποὺ ἔβγαινε ὁ Ἐπιτάφιος, ὅλος ὁ Σταθμὸς ἔπιανε ἐπίκαιρα σημεῖα νὰ μᾶς προστατεύσῃ ἀπὸ τυχὸν ἐπιδρομὴν ληστῶν.

"Οταν μετακινοῦντο οἱ ἀρχόντοι καὶ πή-

γαιναν στὴν Κόνιτσαν ἢ ἀλλαχοῦ, ἐπαιρναν κοντά τους καὶ ἔνα χωροφύλακα νὰ τοὺς προστατεύῃ ἀπὸ τοὺς ληστάς. 'Η συγκοινωνία ἐγίνετο μὲ τὰ φορτηγὰ ζῶα. "Ολα τὰ χωριὰ εἶχαν τριπλάσιο πληθυσμὸ ἀπὸ τὸν σημερινόν. 'Ο κόσμος ἀρχισε τὴν φυγὴν ἀπὸ τὸ ἔτος 1945, λόγω τοῦ διχασμοῦ. 'Ο φόβος ἡνάγκαζε τοὺς πάντας νὰ μποῦν μέσα στὶς πόλεις νὰ σωθοῦν.

"Αν καὶ πέρασαν πλέον ἀπὸ 20 χρόνια, ἐν τούτοις εἶναι πολλοὶ ποὺ ζοῦν ζωὴν στερημένην καὶ προσφυγικήν. Μόνον ὅσοι ἦξεραν γράμματα καὶ ἦσαν νέοι κατώρθωσαν νὰ τακτοποιηθοῦν.

Γέμισε ἡ Ἑλλάδα προσφυγιὰ ἀπὸ 'Ανατ. Ρωμυλία, Βουλγαρία, Ἀλβανία, Ρουμανία, Τουρκία, Ρωσσία, Αἴγυπτο καὶ ἀπὸ τὸν ντόπιο ἀγροτικὸ πληθυσμό, ἐγινε Βαβυλωνία ὀλόκληρη. Εἶναι περίεργο ὅμως, πῶς θὰ ζήσῃ αὐτὸς ὁ κόσμος χωρὶς γεωργία καὶ κτηνοτροφία. Οἱ πειραματισμοί, μὲ τὴν ἐξεύρεσιν ἐργασίας στὰ ξένα κράτη, δὲν θεραπεύουν ριζικῶς καὶ μᾶλλον παρενέργειες κάμουν τὰ φάρμακα αὐτά. Δὲν βλέπω καμμιὰ βελτίωσιν ο' αὐτοὺς ποὺ ἐργάζονται στὴν Γερμανία, ἀν καὶ ἔχουν 6—7 χρόνια ποὺ δουλεύουν καὶ μάλιστα ὑπερωριακῶς, ὥστε νὰ ἐπιταχνθῇ ἡ ἀχρήστευσίς των. "Ολοι θὰ μετανοίωσουν μιὰ μέρα, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀργὰ πλέον. 'Η δίψα τοῦ μοντερνισμοῦ κατέστρεψε τὰ ηθη τῶν πατέρων μας καὶ ως περιπλανώμενοι Ἰουδαῖοι γογγίζομεν διὰ τὰς δυσκολίας ποὺ συναντῶμεν.

Οὔτε ἡ ζωὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ, οὔτε τοῦ ἐξωτερικοῦ ίκανοποιεῖ πλέον τὸν ἄνθρωπον, γιατὶ ἀρά γε; Διότι δὲν ἐσφυρηλάτησε μέσα στὴν ψυχὴ του ὁ καθεὶς τὰ ιδανικὰ τῶν προπατόρων μας. 'Η λέξις ἐθέλιξις παρεννοήθη, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ κράτος μὲ τὴν ἀδιαφορίαν του πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς ὑπαίθρου συνέτεινεν εἰς τὸν μαρασμὸν τῶν χωρίων μας. Εἶχαμε Σχολαρχεῖα, τὰ κατήργησαν. Εἶχαμε δάση, ποὺ τὰ προστατεύαμε καὶ ἐξυπηρετοῦμεθα καὶ τὰ κρατικοποίησε. Εἶχαμε αἰγοπρόβατα καὶ μὲ τοὺς νόμους τῆς κλαδονομῆς καὶ τὶς ἐκμεταλλεύσεις τῶν δασῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, ἡναγκάσθησαν οἱ χωρικοί μας νὰ τὰ ἐγκαταλείψουν καὶ νὰ

Σέντε την πατέριδα

πάρουν τὰ μάτια τους στὴν ξενιτιά. Μεροκάματο δὲν βρίσκουν. Τὰ όλιγα δασικὰ καὶ ἡ ἐλαχίστη ἔργασία συντηρήσεως τῆς ὁδοποιίας, δὲν παρέχουν εἰς τὸν χωρικὸν ἐνα εἰσόδημα στοιχειώδες. Πῶς νὰ διαθρέψῃ τὴν οἰκογένειάν του; Ἐγκατέλειπε τὸ μέγαρο ποὺ ἔχει στὸ χωριὸ καὶ ξεκληρίζεται νὰ τρυπώσῃ στὶς ύγρες τρῶγλες τῶν πόλεων. ΙΓατρὸ δὲν ἔχει στὸ χωριὸ χρόνια τώρα. Συγκοινωνία δὲν ἔχει. Μεταφέρει τοὺς ἀσθενεῖς του καὶ τοὺς νεκρούς του στὰ φορεῖα.

Βρισκόμεθα εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ μόνον αὐτὸ μᾶς παρηγορεῖ. "Ἄν συγκρίνωμεν τὸ παρελθὸν μὲ τὸ παρόν, θὰ ἴστοιμήσωμεν τὴν παρελθοῦσαν γενεάν μας μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀρχαιότητος πρὸς τὸν σημερινὸν τοιοῦτον. Μιμούμεθα νὰ τὸν συγκρατήσωμεν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀστυφιλίαν καὶ τὴν χρυσοφιλίαν μας μὲ τὰ ξένα κράτη ἐπέσαμεν καντάρια ἔξω, μᾶς πῆραν τὰ φῶτα μας καὶ μᾶς τυφλώνουν μὲ τὸν μοντερνισμὸν τῶν, διελύσαμεν καὶ τὴν οἰκογένειαν, ἡ ὁποία ἀπετέλει ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων τὴν βάσιν τοῦ πολιτισμοῦ μας.

Μεγάλωσα καὶ ἐμόρφωσα πέντε παιδιὰ καὶ τώρα σκορπίσαμε σὰν τὰ παιδιὰ τοῦ λαγοῦ, ποὺ λέγει ἡ παροιμία. "Οποιος πιστεύει πὼς θὰ σταματήσουν οἱ νέοι νὰ φεύγουν ἀπὸ τὰ χωριά μας ὑπὸ τὶς σημερινὲς συνθῆκες, ἀεροβατεῖ. Ἡμεῖς οἱ γέροι θὰ καπνίζωμε τὸ τζάκι στὸ χωριό, ἔως τοῦτο ἔχομε τὰ μάτια ἀνοιχτά, γιὰ νὰ μὴ μπαίνουν οἱ λύκοι καὶ οἱ ἀρκοῦδες. Αἱ ἀληπὲς καὶ τὰ γεράκια ἔξοικειώθηκαν μὲ τὴν ἐρημιὰ τοῦ χωριοῦ καὶ γυρίζουν ἄφοβα. Ρήμαξε ὁ τόπος καὶ ἀπὸ σκυλιὰ ποὺ εἶχε τὸ χωριὸ 70 κεφάλια. Τὰ χελιδόνια ἐλάχιστα κι αὐτά. Τὸ καλοκαίρι μᾶς θυμοῦνται κάπου κάπου οἱ νέοι καὶ ὅσοι ἔχουν κανένα συγγενῆ τους. Μπροστὰ σ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἐρημικὴν κατάστασιν, ἡ ἐμφάνισις τῆς ἀνοίξεως μᾶς χαρίζει ἐνα ἐπίγειον παράδεισον. Ὁ χωρικὸς διδάσκεται πάρα πολλὰ θέματα μὲ τὴν μεγαλειώδη ἀνάστασιν τῆς φύσεως καὶ συλλαμβάνει εἰς τὸ πνεῦμα του τὴν αἰωνιότητα.

Τὴν 19-11-67 ἐτελέσθη εἰς Βούρμπιανην μνημόσυνον (έτησιον) ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Στρατηγοῦ Σωκράτους Δημαράτου, εἰς τὸ ὅποιον παρέστησαν αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Κοινότητος.

—Τὴν 26-11-67 διεξήχθη ἐνταῦθα ποδοσφαιρικὸς ἀγὼν μεταξὺ τῶν ὁμάδων «Πίνδου» Κονίτσης καὶ «Θεσπρωτοῦ» Ἡγουμενίτσης, μὲ ἀποτέλεσμα 7 — 3 ὑπὲρ τῆς «Πίνδου».

—Τὴν 26-11-67 εἰς τὸ χωρίον Δίστρατον ἐτραυματίσθη εἰς τὴν κνήμην δὲ Βάιος Οἰκονόμου ἐνῷ ἡσχολεῖτο μὲ τὴν κοπὴν καυσοξύλων εἰς θέσιν Κατράνι.

—Καὶ τρίτον ταξὶ (ἄγοραῖον) ἀπέκτησεν ἡ Κόνιτσα, τοῦ κ. Λαζάρου Χατζηρούμπη, καὶ δπως πληροφορούμεθα θὰ ἀποκτήσῃ καὶ τέταρτον τοῦ κ. Φωτίου Λάμπρου.

—Τὴν 29-11-67 ἡ ποδοσφαιρικὴ μας ὁμάδας «Πίνδος» συναντηθεῖσα εἰς τὸ γήπεδον Κονίτσης μὲτην «Θύελλαν» Κατσικᾶς, ἀνεδείχθη νικήτρια μὲ τέρματα 4 — 3.

—Κατὰ τὸν διενεργηθέντα τὴν 30-11-67 ἐρανον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἰς τὴν πόλιν μας συνεκεντρώθη τὸ ποσὸν τῶν 9.180 δραχμῶν.

—Τὴν 3-12-67 ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδας «Πίνδος», συνοδευομένη καὶ ὑπὸ πολλῶν φιλάθλων, μετέβη εἰς Κέρκυραν, δπου συναντηθεῖσα μετὰ τῆς ἐκεῖ ὁμάδος «Κέρκυραϊκὸς» — παρ' ὅλον δτι ἔπαιξεν ἔξαίρετα — ἀπώλεσε τὸν ἀγῶνα μὲ τέρματα 3 — 1.

—Αγέλη ἐκ λύκων περιφερομένη εἰς τὴν περιαχὴν Μπουραζανίου — Λιατοβουνίου — Κονίτσης, κατεσπάραξεν ἐνα ἄλογον τοῦ Γρηγορίου Κοτοπούλου ἐκ Μελισσοπέτρας καὶ τὴν 30-11-67 ἐνα πουλάρι τοῦ Χρήστου Πανταζῆ, ἐνα ὄνον τοῦ Ἐμμανουὴλ Γκατσοπούλου, καὶ ἐνα ἄλογον τοῦ Εύθυμιου Στράτου ἐκ τοῦ χωρίου Μάζιον. "Ενα δὲ ἐκ τῶν λύκων τῆς ἀγέλης ταύτης ἐφόνευσεν εἰς θέσιν Συκιὰ Μπουραζανίου ὁ ἐξ Ἀετοπέτρας (Σανοβοῦ) κυνηγὸς Χρήστος Καρακατσάνης.

—Τὴν 6-12-67 ἐορτὴν τοῦ Ἀγίου Νικολάου, πολιούχου τῆς Κονίτσης, ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας Ἀρχιερατικὴ Λειτουργία, καὶ ἐκήρυξε τὸν Θεῖον Λόγον δὲ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Μιχαὴλ Παπάζογλου. "Ο δὲ ιερὸς Ναὸς εἶχε κατακλυσθῆ ἀπὸ τὸ προσελθὸν πλῆθος.

—Τὴν 6-12-67 εἰς τὸ πριονιστήριον τοῦ Β. Δασικοῦ Συνεταιρισμοῦ Πληκατίου εἰς θέσιν Παλαιόμυλοι ἐξερράγη πυρκαϊά, προξενήσασα μεταξὺ ἄλλων ζημιῶν καὶ τὴν καταστροφὴν μιᾶς πριονοκορδὲλας.

—Εἰς τὸ χωρίον Πλαγιὰ τὴν 4-12-67 ὁ Δημήτριος Ιωάν. Ἀδάμος ἀπέκοψε τὸν ἀντίχειρα καὶ τὸν δείκτην τῆς ἀριστερᾶς χειρός του, ἐνῷ ἡσχολεῖτο μὲ τὴν ἐπισκευὴν ἐνὸς ἀρότρου.

—'Αφίχθη καὶ νέος κτηνίατρος εἰς Κόνιτσαν, ὁ κ. Ἡλίας Μάνης καταγόμενος ἐκ Κεφαλοβρύσου Πιωγωνίου.

—'Η Ἐλ. Χαβᾶ, μαθήτρια τῆς 8ης τάξεως τοῦ Γυμνασίου μας, ἔλαβεν ὡς βραβεῖον μίαν δόμολογίαν τῶν 500 δραχμῶν, διότι ἔγραψε τὴν καλυτέραν ἔκθεσιν περὶ Ὀμολογιακοῦ δανείου.

—Τὴν 10-12-67 ἡ ποδοσφαιρικὴ δύμας μας «Πίνδος» συναντηθεῖσα εἰς τὸ γήπεδον "Αρτης" μετὰ τῆς δύμάδος Κωστακιῶν, ἤττηθη μὲ τέρματα 4 — 1.

— 'Υπὸ τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως ἐγένετο διανομὴ δεμάτων μὲ ρουχισμὸν πρὸς τοὺς κατοίκους Λυκορράχης, Πλαγιάς, 'Οξυάς, Πλοκατίου, Λαγκάδας, 'Αρμάτων, 'Ελευθέρου, Καλόβρυσης καὶ λοιπῶν χωρίων τῆς 'Επαρχίας μας.

— 'Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας περιώδευσε καὶ πάλιν τὰ χωρία τοῦ Πιωγωνίου.

—'Ως ἐπληροφορήθημεν, οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀειμνήστου Χρήστου Γ. Παπαχρηστίδου, δωρίζουν τὸ παρὰ τὴν ἀγορὰν οἰκόπεδόν των τοῦ πρώην μουσουλμανικοῦ τεμένους (τζαμιοῦ) καὶ τουρκικοῦ νεκροταφείου, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀνέγερσιν 'Ιεροῦ Ναοῦ. Εἰς τὸν χῶρον αὐτὸν, κατὰ τὰς παραδόσεις δλῶν τῶν παλαιῶν Κονιτσιωτῶν, ὑπῆρχε μεσαιωνικὸς ναὸς τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ 'Αγίου Γεωργίου, τὸν ὅποιον κατεδαφίσας ὁ σουλτάνος Βαγιαζῆτ ὁ Β' περὶ τὰ τέλη τοῦ 15ου αἰώνος ἐκτίσε τὸ περίφημο τζαμί του, τὸ ὅποιον ἀνεκάινετο κατὰ τὸ ἔτος 1699 ὁ Κονιαρλῆ (ἐξ 'Ικονίου) Χασάν πασιάς, καὶ τελευταίως ὠνομάζετο Τζιαμὶ Σιέχ Χουσνῆ. Ἡδη μετὰ τὴν δωρεὰν τῆς οἰκογενείας Παπαχρηστίδου, θὰ ἐπιπλέθη ἐλπίζομεν καὶ πάλιν ὁ ἐπὶ τόσους αἰώνας ἐκδιωχθεὶς μεγαλομάρτυς Γεώργιος εἰς τὸ παλαιόν του ἐνδιαίτημα.

—Τὴν 17-12-67 διεξήχθη ἐνταῦθα ποδοσφαιρικὸς ἀγὼν μεταξὺ «Πίνδου» Κονίτσης καὶ «Ἐθνικοῦ» Φιλιππιάδος μὲ ἀποτέλεσμα 2 — 0 ὑπὲρ τῆς «Πίνδου».

—Τὸν ἔορτάσαντα τὴν 18-12-67 τὴν ὀνομαστικὴν του ἔορτὴν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην μας κ.κ. Σεβαστιανόν, ἐπεσκέφθησαν ἄπασαι αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ πολλοὶ ἄλλοι συμπολῖται καὶ τοῦηχήθησαν ἔτη πολλά.

—Πλησίον τοῦ 'Αγίου 'Αθανασίου Κονίτσης λύκοι κατεσπάραξαν 5 αἶγας ἀνηκούσας εἰς διαφόρους κατοίκους τοῦ χωρίου Πηγὴ (Πεκλάρι).

—'Εκπαιδευτικὸς εἰς τὸ 'Εθνικὸν 'Ορφανοτροφεῖον 'Αρρένων Κονίτσης προσελήφθη ὁ κ. Εύαγγελος Α. Εύαγγελίδης, τέως διαχειριστὴς τοῦ Γυμνασιακοῦ Οἰκοτροφείου.

—Οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι τῶν Δημοτικῶν Σχολείων Κονίτσης συνεκέντρωσαν μικρὰ δέματα - δῶρα (ἐξ ίδίων), τὰ ὅποια προσέφερον ἐπὶ τῇ εὔκαιρίᾳ τῶν ἔορτῶν πρὸς τοὺς ἀκρίτας στρατιώτας φρουροὺς τῶν συνόρων μας.

—Τὴν 23-12-67 ἡ ἀναδιοργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἱρὸς καιροῦ ἐπαναπροσληφθέντος εἰδικοῦ

διδασκάλου κ. 'Ελευθερίου Παγκὲ Μουσικὴ τοῦ 'Εθνικοῦ 'Ορφανοτροφείου 'Αρρένων Κονίτσης, ἐπαιάνισε τὰ Χριστουγεννιάτικα κάλανδα εἰς τὴν Κεντρικὴν Πλατείαν καὶ 'Αγορὰν τῆς Κονίτσης.

—Συνελήφθησαν καὶ παρεπέμφθησαν ἀρμοδίως ὁ Γ. Νικολάου, κάτοικος 'Αγ. Παρασκευῆς, καὶ Δ. Βλιόρας, τέως Πρόεδρος Φούρκας, ὡς ἐκφρασθέντες μὲ ὑβριστικὰς φράσεις κατὰ τῆς 'Εθνικῆς Κυβερνήσεως.

—Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Κονίτσης διωρίσθη ὁ ἐμπόρος κ. Εύαγγελος Κιτσάτης.

—'Ἐπερατώθησαν αἱ ἐπισκευαὶ τοῦ μεγάρου ρου τοῦ Σκαΐμβη ὃπου στεγάζεται τὸ Γυμνάσιον Κονίτσης.

—'Ομοιως ἐπερατώθη ἡ πλήρης ἐσωτερικὴ ἀνακαίνισις τοῦ κτιρίου τοῦ Α' Δημοτικοῦ Σχολείου Κονίτσης. 'Υπολείπεται δμως ἡ κατασκευὴ αὐλογύρου καὶ καταλλήλου αὐλῆς μετὰ γηπέδου - γυμναστηρίου.

ΑΦΙΞΕΙΣ — ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

—'Αφίχθησαν ἡ ἐπανέκαμψαν ἐξ 'Αθηνῶν, ὁ καθηγητὴς κ. Λάμπρου, οἱ κ.κ. Λάκης Α. Ζδράβος, Θωμᾶς Δούκας μετὰ τῆς κυρίας του, Κων. Γ. Τζάλας (ἐπισκεφθεὶς καὶ τὸν τέως Μητροπολίτην μας κ.κ. Χριστόφορον), Κων. Σκούφιας, Κων. Φερούκας, Εύθ. Γκάσιος, Χρῆστος Ζαφειρόπουλος υἱογενειακῶς κ.ἄ. 'Ομοιως ἀφίχθησαν ἐκ Δυτ. Γερμανίας ὁ κ. Χαρ. 'Εζνεπίδης, ἐκ Βόλου ὁ κ. Χρ. Π. Κούγιας καὶ ἐκ Θεσσαλονίκης ὁ νεαρὸς σπουδαστὴς Μίμης Χ. Γιαπαϊωαννίδης.

—'Ανεχώρησαν δι' 'Αθήνας οἰκογενειακῶς ὁ κ. Γεώργ. Βαδάσης καὶ ὁ δημοδιδάσκαλος 'Αγ. Βαρβάρας κ. Μάνθος Βλάχος.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

—'Ο κ. Κων(υ)νος Νικολόπουλος ἐγένετο εύτυχὴς πατὴρ ἄρρενος τέκνου, ὁ δὲ κ. Χρῆστος Μηλιώνης θήλεως.

ΓΑΜΟΙ — ΜΝΗΣΤΕΙΑΙ

—Τὴν 26-11-67 ἐτελέσθησαν εἰς 'Ιωάννινα οἱ γάμοι τοῦ κ. Κων(υ)νου Α. Ζδράβου μετὰ τῆς δίδος Βασιλικούλας Τσαμπᾶ, τὴν 25-11-67 εἰς Κόνιτσαν τοῦ κ. Βασιλείου Γαϊτανίδου μετὰ τῆς δίδος 'Αλεξάνδρας Στεφάνου. 'Ἐπισης εἰς Κόνιτσαν ἐτελέσθησαν τὴν 10-12-67 οἱ γάμοι τοῦ κ. Θωμᾶ Νίτσα μετὰ τῆς δίδος Γεωργίας Κεφσερίδου καὶ τὴν 25-12-67 τοῦ κ. Λεωνίδα Νικολάου μετὰ τῆς δίδος Φρόσως Λ. Καραγιάνηνη.

—'Η δις 'Ελενίτσα Χ. Λάμπρου ἐκ Βουρμπιάνης καθηγητρια τοῦ Γυμνασίου Δολιανῶν καὶ ὁ συνάδελφός της κ. Θεόδωρος Ι. Μαλδογιάνης ἀντήλλαξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

—'Απεβίωσαν τὴν 27-11-67 εἰς Κόνιτσαν ὁ Νικόλαος Καραβελίδης εἰς ηλικίαν 67 ἔτῶν.

Τὴν 5-12-67 εἰς Μοναστήριον Μολίστης ὁ Δημήτριος Τιμοθέου εἰς ἡλικίαν 60 ἔτῶν.

—Τὴν 16-12-67 εἰς Κόνιτσαν ὁ Κων(ν)ος Ἀλ. Ζώτος, 54 ἔτῶν καὶ τὴν 19-12-67 ἐπίσης

εἰς Κόνιτσαν ὁ ὑποδηματοποιὸς Δημήτριος Δαψης ἐκ Λεσκοβικίου, ἔτῶν 62.

Εἰς Θεσσαλονίκην ἀπεβίωσεν ὁ Μάνος Τσιγαρᾶς, γαμbrὸς τῆς οἰκογενείας Λαμ. Λαμπρίδου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

‘Ο συνεργάτης μας κ. Α. Εύθυμιος, σὲ ἐπιστολή του πρὸς τὸ περιοδικό, ἀναφερομένη σὲ δσα ἔγραψε ὁ κ. Γιάν. Λ. στὸ προηγούμενο τεῦχος μας ὑπ’ ἄρ. 67 περὶ κάποιου περιστατικοῦ, ποὺ δῆθεν ἔλαβε χώρα στὸ κατάστημα τοῦ Νετζήπ μετέρμπεη, ἵσχυρίζεται ὅτι τοῦτο μᾶλλον δὲν θὰ πρέπει νὰ θεωρῆται σὰν αὐθεντικὸ καὶ ὅτι ὁ ἴδιος τὸ ἄκουσε νὰ λέγεται καὶ σὲ ἄλλες πόλεις τῆς ‘Ελλάδος καὶ τῆς Ἀλβανίας, ὅπου ἵσχυρίζονται πάλι ὅτι τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ἔλαβε χώρα ἐκεῖ.

‘Ο κ. Γιάν. Λ., στὸν ὅποιο θέσαμε ὑπ’ ὄψη τὴν παραπάνω ἐπιστολὴ τοῦ κ. Α. Ε., μᾶς εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«Μπορεῖ ὁ κ. Α. Εύθυμιος νὰ ἔχῃ δίκαιο. ‘Ομως, τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει σημασία. Γιατὶ σ’ ὅλα τὰ γεγονότα ποὺ μᾶς μεταφέρονται ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ἀποδιδόμενα σ’ ὥρισμένους τύπους, ἀναμφισβήτητα ὑπάρχουν καὶ στοιχεῖα ξένα καὶ παραλλαγές, σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε τὶς περισσότερες φορὲς νὰ μὴ ξέρης τί εἶναι ἀλήθεια καὶ τί ψέμα. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει σημασία, εἶναι ὁ μῦθος κι ἡ ἀτμόσφαιρα τὴν ὅποια δημιουργεῖ κάθε τόπος γιὰ τοὺς τύπους του. ‘Αλλωστε μ’ ὅσα γράφω, δὲν κάνω Ἰστορία. ‘Αλλες εἶναι οἱ ἐπιδιώξεις μου. Προσπαθῶ νὰ συλλάβω αὐτὸ ποὺ εἶναι πέρα ἀ-

πὸ τὰ γεγονότα. Θὰ ἔλεγα τὸ πνεῦμα τῆς Κονιτσιώτικης Κοινωνίας, ὅχι σὲ μιὰ ιστορικὴ στιγμὴ συγκεκριμένη, ἀλλὰ διαχρονικά. Κι’ ἀπὸ τὸ πνεῦμα αὐτό, ὅτι μᾶς ἔμεινε. ‘Ο, τι κυκλοφορεῖ ἀπὸ στόμα σὲ στόμα. Γι’ αὐτό, ἀλλωστε, καὶ συμπιέζονται στὸ ἴδιο κείμενό μου, σὰν ταυτόχρονες ἀνθρώπινες δραστηριότητες, πράγματα ποὺ ἔλαβαν χώρα ἢ ποὺ λέγεται ὅτι ἔλαβαν χώρα, κι’ ἵσως στὴν πραγματικότητα νὰ μὴν ἔγιναν ποτέ, σ’ ἐντελῶς διαφορετικὰ χρονικὰ διαστήματα, κι’ ἵσως ν’ ἀπέχουν μεταξύ τους καὶ αἰώνες.

Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας (τεῦχος 67) καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Τσάκα λογοδοσίαν Ἐκτάκτου Ἐράνου ὑπὲρ Ἱεροῦ Ναοῦ Κάτω Κονίτσης, δέον νὰ γίνουν αἱ κάτωθι διορθώσεις λαθῶν εἰς τὸν πίνακα δωρητῶν:

‘Αντὶ Νικόλαος Κ. Τσάκος, τὸ σωστὸ εἶναι Νικόλαος Κ. Τσάκας.

‘Αντὶ Δημήτριος Μπλάγκος, τὸ σωστὸ εἶναι Δημήτριος Μηλίγκος.

‘Ομοίως, ἀντί, διὰ χειρὸς Δημητρίου Μπλάγκου, τὸ σωστὸ εἶναι διὰ χειρὸς Δημητρίου Μηλίγκου.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἐν Ἀθήναις Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν

«Ο ΑΩΟΣ»

εὗχεται εἰς ὅλους τοὺς Κονιτσιώτας καὶ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ περιοδικοῦ

ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ 1968

Περιεχόμενα τῶν τευχῶν 45-68

"Ετη 1966 καὶ 1967. Κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τῶν συγγραφέων

- ΤΕΛΛΟΥ ΑΓΡΑ: Γιὰ φωλιὰ στὰ χιόνια 57)2.
- ΡΕΝΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ: Μόλιστα (ποίημα) 55)6.
- ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ : 'Ο Συνταγματάρχης Λήκ καὶ ἡ Κόνιτσα (ταξίδι στὰ 1809) 63)9, 64)5.
- ΣΩΤΗΡ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: 'Ακμὴ καὶ παρακμὴ τῶν χωρίων τῆς Κοιλάδος Σαρανταπόρου 54)11, 57)6, 58)7.
- Κονιτσιώτῶν "Ενωσις 55)4.
- ΒΑΣΙΛ. ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ : 'Η γλάστρα 58)4.
- ΕΥΑ ΒΛΑΜΗ: 'Ο Σκελετόβραχος 59)4.
- ΓΕΩΡΓ. ΒΛΑΧΟΥ: Τσουροπήγαδο 66)9.
- ΓΙΑΝΝΗΚΩΣΤΑ: 'Επανάσταση στὴν "Ηπειρο — Θεσσαλία τοῦ 1854, 60 - 61)10.
- Σ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ : "Αλωσις Μπιζανίου 46)9.
- ΓΕΩΡΓ. ΓΚΟΥΤΟΥ: 'Η συγκοινωνία στὴν 'Επαρχία Κονίτσης 54)12.
- Σὰ μιὰ νέα Κύρου 'Ανάβαση 58)8.
- Μόλιστα 60 - 61)6.
- Τὰ παλιὰ σχολικὰ χρόνια 66)10.
- Ζωὴ στὸ χωριὸ 68)14.
- ΧΑΡ. ΓΚΟΥΤΟΥ: Βουρκοπόταμος 45)6.
- Εἰκόνες ἀπ' τὴν Κόνιτσα 47)9.
- 'Η δραστηριότητα καὶ ἡ ζωὴ στὴν 'Επαρχία Κονίτσης 50)7, 51)12.
- Τὸ χωρὶο Μοναστήρι 56)13, 57)8.
- Τὸν καιρὸ τοῦ Ιταλικοῦ Πολέμου 65)10.
- ΑΝ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Δάσκαλοι καὶ Σχολεῖα Κονίτσης 45)8.
- Τερτίπια τοῦ Γιούσμπαση Νετζὴπ 'Εφέντη 46)7.
- 'Αναγνωστοπούλειος Γεωργικὴ Σχολὴ 49)6.
- Βούρμπιανη 50)5, 51)10, 52 - 53)3, 56)9, 60 - 61)8, 62)9, 63)14, 64)4, 65)4.
- Συνέδριον Δήμων καὶ Κοινοτήτων 54)7, 55)7.
- Σωκράτης Δημάρετος 55)11.
- Γούσια Παπακώστας 65)12.
- Λιτονιάβιστα 66)11, 67)9, 68)11.
- ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΛΟΒΟΥ: Περιφερειακὴ ἀνάπτυξη τῆς Κόνιτσας 47)1.
- Τὰ δάση τῆς Ἡπείρου καὶ ἡ στελέχωση τῆς Ὀρεινῆς Ἐλλάδος 50)12.
- ΜΕΝΗ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑ: Τὸ ἀρμένισμα 63)6.
- ΕΥΑΓ. ΚΡΟΥΣΚΟΥ : Πραγματικότης ἐγχώρης 46)1.
- Φετεινὸς Χειμώνας 56)12.
- ΒΑΣΙΛ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ: 'Η ἀναδιάρθρωσις τῶν καλλιεργειῶν εἰς τὸ λεκανοπέδιον Κονίτσης 65)1, 66)1.
- ΙΩΑΝ. ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ: Γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς 'Επαρχίας μας 45)1.
- Φλεβάρης 46)3.
- Μάρτης 47)4.
- 'Απρίλης 48)5.
- Μάϊς 49)4.
- Τὸ ἐπιπλιτιστικὸ στοιχεῖο στὴν ἀνάδειξη τῆς 'Επαρχίας μας 50 - 51)1.
- 'Η Κόνιτσα δὲν μπορεῖ νὰ προχωρήσῃ 52 - 53)1.
- 'Οκτώβρης 54)3.
- Νοέμβρης 55)5.
- 'Ιχθυοτροφία στὴν 'Επαρχία 56)1.
- Δεκέμβρης 56)2.
- 'Εξόρυξη μαρμάρων 57)1.
- Καλλιεργημένες βοσκὲς 58)1.
- 'Αρωματικὰ φυτὰ καὶ ἄλλες ὄρεινες καλλιέργειες 59)1.
- 'Ορυκτὸς πλούτος τῆς 'Επαρχίας 60 - 61)1.
- Μελισσοκομία 62)1.
- 'Ιούνιος 62)2.
- Παναγιώτης Χατζηνίκου 62)6, 63)13.
- 'Ιούλιος 63)2.
- Αὔγουστος 64)2.
- Σεπτέμβριος 65)4.
- Παζαριοῦ 'Ανατομὴ 66)3, 67)3, 68)7
- 'Η Εύγενὴς Οἰκογένεια Μπέρκου ἢ Βέργου 67)7.
- ΕΥΑΓ. ΜΑΝΤΕΛΛΟΥ: 67)13.
- ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ (ἱερέως): 'Ολίγα περὶ τῆς Ιερᾶς Μονῆς Μολίστης 52 - 53)5, 54)6.
- 'Ο Ιερομόναχος Χρύσανθος Λαϊνᾶς 68)1.
- Γ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ : Σταρίτσιανη 46)6, 47)6, 48)7.

ΤΑΚΗ ΠΑΠΑΔΗΜΟΥΛΗ: Ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιᾶς 65)9.

ΣΩΤΗΡ. ΠΑΤΑΤΖΗ : Βαμβακένιος "Αγιος 56)4.

ΚΛ. ΠΑΤΕΡΑΣ: Στὴ μητέρα 62)5.

Ν. Γ. ΠΕΝΤΖΙΚΗ: Παιδικὴ μνήμη 57)3.

Σ. ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗ: Ὁ ἔξομολογητὴς 60 - 61)3.

ΑΡ. ΠΥΡΡΟΥ: Παλαιὲς Κονιτσιώτικες σχολικὲς ἀναμνήσεις 45)10.

ΝΙΚ. ΠΥΡΡΟΥ: "Ανοιξηστὴν Κόνιτσα 48)10.

Π. ΠΙΕΡΙΟΥ: Ποιήματα 68)13.

ΝΙΚ. ΡΕΜΠΕΛΗ : Τὸ Γυμνάσιο Κονίτσης 46)5.

ΓΑΛΑΤΕΙΑΣ ΣΑΡΑΝΤΗ: Τὰ ὅρια 62)3.

ΧΡ. ΣΚΑΝΔΑΛΗ: Ἡ λιθοσωρὶὰ 57)4.

Δημήτριος 'Ι. Σαμαρᾶς 59)9.

Γκώκου Γιανάκου : Τοῦ Καραθανάση 66)8.

Ν. ΣΚΛΗΡΟΥ: Γιατὶ ἀπέτυχε τὸ πρόγραμμα ἀναπτύξεως Ἡπείρου 54)1.

Α. ΣΕΝΧΟΛΖΕΡ: Τὸ τελεφερὶκ Γκαμήλας 48 - 49)1.

ΕΥΡ ΣΟΥΡΛΑ: Ἡ ξυλογλυπτικὴ τέχνη στὴν Ἐπαρχία Κονίτσης 55)1.

Γιάννη Λυμπεροπούλου: Βασικὸι Ἀναπτ. Στόχοι (Κριτικὴ) 57)11.

Λαϊκὸς Πολιτισμὸς & Παιδεία 57)2.

Ε. Μπόγκα: Τὰ γλωσσικὰ Ἰδιώματα τῆς Ἡπείρου (Κριτικὴ) 59)12.

Ἱερέως Γεωργίου Παϊσίου: Σχολεῖα Χιονιάδων ἐπὶ Τουρκοκρατίας (Κριτικὴ) 62)12.

"Ἐκκλησις εἰς τοὺς Ἐπιστήμονες τῆς Ἐπαρχίας 63)1.

"Ἐκκλησις πρὸς τοὺς δασκάλους τῆς Ἐπαρχίας 64)1.

Τὰ παλαιὰ ἀρχοντικὰ τῶν Παπούδων μας ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Νοσταλγίας μας 66)6.

Κώστας Γραμματικὸς ὁ ἐκ Βουρμπιάνης 67)1.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Η ΕΩΝΩΣΙΣ: Τὰ Προβλήματα τῆς Ἐπαρχίας 62)10.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Πῶς ζοῦν οἱ Ἑλληνες μετανάστες στὴ Γερμανία 45)14.

Εἰκόνες τῶν Ἑλλήνων ἔργατῶν στὴ Σουηδία 47)12.

ΝΙΚΟΛ. ΤΣΑΚΑ: Ἄλέκος Γεωργίου 47)14.

Χροικὰ τῆς Κόνιτσας 48)14.

Ἐντυπώσεις τριάκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τὴν Κόνιτσα 52 - 53)8.

Λόγια ψυχικοῦ πόνου μὲ δόσιν ἐντροπῆς 54)4.

Σύνδεσμος Κονιτσιωτῶν καὶ τὸ Πανηπειρωτικὸν Συνέδριον 55)9.

Ἡ ιστορία τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν, Ἀῶος 59)7.

"Ἐκκλησις διὰ τὸν Ἐρανὸν I. Ναοῦ Κάτω Κονίτσης 60 - 61)13.

Εύχαριστήριον διὰ τὸν Ἐρανὸν 63)5.

Ὁ ἔρανος 64)10.

"Ἐκκλησις πρὸς τοὺς συμπατριώτας 65)11.

Εύχαριστήριον 67)5.

Λογοδοσία Ἐκτάκτου Ἐράνου 67)8.

Εὔχες διὰ τὸ 1968 68)10.

ΝΙΚ. ΤΣΙΠΑ: Ποιὸς ἔχτισε τὸν κόσμο 49)11.

Τὸ πεῦκο τῆς Θεσσαλονίκης 58)10.

ΔΡ ΜΙΧΑΛΗΣ Θ. ΜΗΛΙΓΚΟΣ
 ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΙΑΜΟΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΙ 18 ΚΑΙ ΠΑΤΗΣΙΩΝ
 (Στάσις Λυσιατρείου)
 Δέχεται 5 30—7 μ.μ. πλὴν Σαββάτου
 Τηλ. 874.568

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Σημ. Οι έπιθυμούντες νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὸν κατωτέρω κατάλογον παρακαλοῦνται νὰ ἀπευθυνθοῦν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ)

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Νίκος 'Αργιάννης, 'Ασκληπιοῦ 7, τηλ. 611. 417
Νικόλ Καζαμίας, Μπενάκη 4, τηλ. 627-725
'Ιωάν. Γ. Λυμπερόπουλος, 'Αλεξ. Σούτσου 5,
τηλ. 613-661.
Ναπολέων Μπάρκης, 'Ακαδ. μίας 63, 632 595
Νίκος Πύρρος, 'Εμμ. Μπενάκη 8 τηλ. 315-130
Πέτρος Φρόντζος, Λυκούργου 14, τηλ. 52-611
Ιω. 'Αδαμαντίδης, Γ. Σταύρου 6, τηλ. 317-669

ΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Γεώργιος Γάκης, Παθολόγος - Ρευματολόγος,
Καριεδου 3, τηλ. 719-746
Εύάγγελος Γεωργίου, Παθολόγος, ΚΠόλεως 55,
Συν. Γαπάγου, τηλ. 651-072
Νικόλ Γιάκας, Παθολόγος Καρδιολόγος,
Στοιχ. 49, τηλ. 634-4706 οίκια 651-498
Παντελής Γιανούλης, Κα. διολόγος Ε. 'Αντωνίαδου 1, τηλ. 815-850
Βασίλ. Γκατσόπουλος, Καρδιολόγος - Παθολόγος, Βορείου Ήπειρου 114, τηλ. 841-662
Φώτιος Γουγγύνης, Παθολόγος, Σόλωνος 116,
τηλ. 616-563
Νικόλ Γράβης, Καρδιολόγος, 28ης Οκτωβρίου
242, τηλ. 813-664
'Αριστοτέλης Ζακόπουλος, Μαιευτήρ, Βασ.
Φρειδερίκης 40 Περιστέρι, τηλ. 571 612
Πλατων κεγαγᾶ. Παθολόγος, Διγενῆ 'Ακρίτα
15, τηλ. 641 872
Χερ. Κεύ ιες Παθολόγος, Πατρ. 'Ιωακείμ 45,
τηλ. 722 507
Μιχ Μηλιγκες, Πα'ολέ γες, Κορδιολόγος, Σκαλιστήρη 18, τηλ. 874- 68
Φώτης Μπαρίς, Μαιευτήρ Γυναικολόγος, 'Ομήρου 58, Τηλ. 623 210
'Ανδρέας Μπεύζος όφθελμί τρος Σκευφᾶ 59
τηλ. 611 172
'Ιωάννης Παπαδημούλης, Παθ λόγος—'Αναισθησιολόγος, Ζήνωνες 21, τηλ. 521-664
Νικόλαο Τρευτας, 'Ο φθαλιοτρος—'Υφηγητ,
Γ' Σεπτεμβρίου 47, τηλ. 812-717
Βασίλειος Χρήστος, 'Ακτινογύος, Κανάρη 19,
τηλ. 611-391
Χρήστος Χρήστου, Χειρουργές, Λιβίνη 4 (τέρμα 'Ιπποκράτεις), τηλ. 647 765
Τάκης Γούσας, 'Ιατρὸς—Χειρουργὸς
Βασ. Σοφίας 37, τηλ. 716 090
Ζήσης Παπαγεωργίου, Παθολόγος—Καρδιολόγος, Κύπρου 72, τηλ. 845 593
Κώστας Ζέρβας, Παθολόγος—Καρδιολόγος,
'Αραχαβῆς 16, τηλ. 630-783

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Άρ. Πύρρος,
Νικ. Πύρρος
Σερ. Φράγκος
Κωσ. Φρόντζος
Κωσ. Λαζαρίδης

όδος Μπότσαρη
» »
» Καπλάνη
» Μπότσαρη
» 28ης Οκτωβρίου 75

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Μερόπη 'Αδαμαντίδη, Ρόδου 43, τηλ. 874-702
Εύάγ. Αλεξιάδης Δημοκρίτου 1 τηλ. 613-508
Φούλα Κρέμου Βουκουρεστίου 20, Τηλ. 611.786
Κ Φλώρος. Χαρ. Τρικούπη 65, Τηλ. 625 177
ΠΟΛ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ—ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΑΘΗΝΩΝ κλπ
Λέανδρος Γεροντάκης, άρχιτέκτων, Βασ. Σοφίας 133, τηλ. 6-2-893
Πέτρος Μπάκας, πολ. μηχανικός, Βεραντζέρου 22, τηλ. 531-428
Γεώργιος Ράγκας, ιολ. μηχανικός, Σωκράτους 59 τηλ. 520 719
Γκόσις Ο έτη, πολ. μηχανικός, Πλ. 'Ομονοίας 9, τηλ. 529-637
Κωντίνος Τσίλης, πολ. μηχανικός, Αριστείου 10, τηλ. 234-225
Χρήστος Φλώρος, μηχανολόγος—ήλεκτρολόγος,
Γρεβίδης 16, τηλ. 623-449
Τεχνικὸν Γραφεῖον Δ Τσάνου, Σωκράτους 59
τηλ. 520-719
Τεχνικὸν Γραφεῖον, 'Επαμ. Παπαχρήστου, μηχανικοῦ, Χαλκοκονδύλη 36, τηλ. 533-821
Τεχνικὸν Γραφεῖον Θ. Μηλίγκου, "Ιωνος 5,
τηλ. 531 729

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«'Ιωάννιν», Ν Τσάκας, Βερανζέρου 10, τηλ.
523-204

«Στάνλεϋ» Β Ρόζος, Δ. Παγώνης καὶ Ε
Τσάνος, 'Οδυσσέω. 1, τηλ. 531-780

ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑΦΟΡΑ

«Νυφικὰ διάφορα», Βεατρίκη Τσαλαμάνη, 'Αγ
Μόρκου 10, τηλ. 224-486.

Βιοτεχνία Νεωτερισμῶν καὶ Εἰσαγωγαὶ ('Εσώρουχα-Δαντέλλες-Πλεκτὰ κλπ.), Μίλτος

Ζαφείρης Ο.Ε., 'Αθηναϊός 3, τηλ. 229-564

«Νεωτερισμοὶ» 'Αιφοί Ζαφείρη, Κολοκοτρώνη
34δ, τηλ. 234 070

Κερνίζες — Πίνακες, Χρήστος Ράγκας, Βύσσης
21, τηλ. 314 264

Ραφείον Φρόντζος Φίλιππος, Λέκκα 3, τηλ.
236-328

Εἰσαγωγαὶ Εἴδη Γυναικεῖα, Φλώρος Νικόλ,
Εύαγγελιστρίας 5, τηλ. 236-927

Λογιστικὰ Νίκος Βρυζώνης, 'Επιδαύρου 21,
τηλ. 534-605

Έλαιοχρωματιστής 'Ανδρέας Γκόντζος, Φωτιστρά 49, τηλ. 9-7-8 2

Ραφείον Νίκος Καρρᾶς, Φειδίου 2, Τηλ. 627-193

Εύθ Κήττας, 'Εμπορος ξυλείας δόδος Δημοσθένειος 69 τηλ. 529-538

ΙΑΤΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Άθιαν. Μενέκας, ώτορινολορυγγολόγος
δόδος Καροϊσιάκη

*Άλ. Πηγαδᾶς, δοντίατρος, Γιαλί-Καφενέ

Κων. Κίγκας » δόδος Σαμο Λ
Δημ. Κήττας Παθολόγος 28 Οκτωβρίου 12
Τηλ. 82 52

ΔΙΑΦΟΡΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κώστας Γέγιος : 'Εστιατόριον «'Η Κόνιτσα»
δόδος Καραϊσκάκη 9